

SESSION ORDINAIRE 2025-2026

15 JANVIER 2026

**ASSEMBLÉE RÉUNIE
DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE
COMMUNE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**pour l'établissement d'une politique intégrée
renforçant le droit universel à l'alimentation
et favorisant l'application du modèle
de la Sécurité sociale de l'alimentation**

RAPPORT

fait au nom de la commission
de la Santé et de l'Aide aux personnes

par Cécile Vainsel (FR)

GEWONE ZITTING 2025-2026

15 JANUARI 2026

**VERENIGDE VERGADERING
VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**voor een geïntegreerd beleid ter versterking
van het universele recht op voedsel
en ter bevordering van de toepassing
van het socialezekerheidsmodel voor voedsel**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Gezondheid en Bijstand aan personen

door Cécile Vainsel (FR)

Ont participé aux travaux de la commission:

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Membres effectifs

Vaste leden

MR	:	Kristela Bytyçi, Amin El Boujdaini.
PS	:	Ibrahim Dönmez, Karine Lalieux.
PTB	:	Mihaela Drozd, Hanina El Hamamouchi, Petya Obolensky.
Les Engagés	:	Stéphanie Lange.
Ecolo	:	Farida Tahar.
Groen	:	Celia Groothedde.
Team Fouad Ahidar	:	Najima El Arbaoui.
N-VA	:	Gilles Verstraeten.

Membres suppléants

Plaatsvervangers

MR	:	
PS	:	
PTB	:	
Les Engagés	:	
Ecolo	:	
Groen	:	
Team Fouad Ahidar	:	
N-VA	:	

Autres membres

Andere leden

MR	:	Louis De Clippele, Hennan Oflu
PS	:	Mustapha Akouz, Cécile Vainsel
Les Engagés	:	Emel Köse
DéFI	:	Gisèle Mandaila

I. Ajout de cosignataires

Zakia Khattabi remplace Isabelle Pauthier en tant que coauteure.

Celia Groothedde et Lotte Stoops sont ajoutées, avec l'accord des auteurs, à la liste des cosignataires de la proposition de résolution.

II. Exposé introductif (réunion du 3 juillet 2025)

Mme Farida Tahar, autrice principale de la proposition de résolution, rappelle que le droit universel à l'alimentation est implicitement consacré par l'article 23 de la Constitution belge, ainsi que par plusieurs instruments juridiques internationaux garantissant le droit à une vie conforme à la dignité humaine, dont l'alimentation constitue un pilier essentiel.

L'oratrice met en lumière l'écart entre ce cadre normatif et la réalité sociale. En Belgique, une personne sur cinq vit sous le seuil de pauvreté, et à Bruxelles près d'une sur trois. Les crises successives ont accentué la précarité alimentaire, comme l'illustre l'augmentation du recours à l'aide alimentaire, qui concerne aujourd'hui environ 600.000 personnes en Belgique, dont 90.000 en Région bruxelloise. Les structures d'aide sont saturées et ne disposent que de moyens limités.

Forte de son expérience associative, la députée souligne le caractère souvent indigne de l'aide alimentaire, tout en reconnaissant son rôle indispensable à court terme. Elle plaide toutefois pour une remise en question de ce modèle, tant en raison de la qualité nutritionnelle insuffisante des produits distribués que du manque de choix laissé aux bénéficiaires. Elle observe par ailleurs l'élargissement des publics concernés, notamment les étudiants et les indépendants, ce qui confirme le caractère structurel du phénomène.

L'oratrice insiste également sur les enjeux de santé publique. Les données disponibles font état d'une consommation insuffisante de fruits et légumes et d'une prévalence élevée du surpoids et de l'obésité. Ces constats reflètent, selon elle, les dysfonctionnements d'un système alimentaire générant des coûts sanitaires, économiques et sociaux importants, assumés collectivement.

Si l'intervenante salue l'engagement des associations et des bénévoles, elle considère que l'aide alimentaire constitue essentiellement une réponse curative et ponctuelle. Elle appelle dès lors à un changement de paradigme, fondé

I. Toevoeging van medeondertekenaars

Zakia Khattabi vervangt Isabelle Pauthier als mede-indiener.

Celia Groothedde en Lotte Stoops worden toegevoegd, met instemming van de indieners, aan de lijst van medeondertekenaars van het voorstel van resolutie.

II. Inleidende uiteenzetting (vergadering van 3 juli 2025)

Mevrouw Farida Tahar, hoofdindieners van het voorstel van resolutie, herinnert eraan dat het universele recht op voedsel impliciet is vastgelegd in artikel 23 van de Belgische grondwet, alsook in verschillende internationale rechtsinstrumenten die het recht op een menswaardig bestaan, waarvan voedsel een essentieel onderdeel vormt, garanderen.

De spreekster benadrukt dat er een kloof gaapt tussen dat normatieve kader en de maatschappelijke realiteit. In België leeft één op de vijf mensen onder de armoedegrens. In Brussel is dat zelfs bijna één op drie. De opeenvolgende crisissen hebben de voedselarmoede verergerd, zoals blijkt uit de toename van het aantal mensen die een beroep doen op voedselhulp. Dat zijn er vandaag ongeveer 600.000 in België, van wie er 90.000 in het Brussels Gewest wonen. De ondersteunende structuren zijn overbevraagd en beschikken slechts over beperkte middelen.

Het parlamentslid vertelt over haar eigen ervaring in het verenigingsleven en benadrukt dat voedselhulp mensen vaak in hun waardigheid aantast, maar tegelijk ook een noodzakelijke oplossing is op korte termijn. Zij pleit er echter voor om dat model te herbekijken, omdat de voedingskwaliteit van de verdeelde producten te wensen overlaat en het de mensen die er gebruik van maken, te weinig keuze biedt. Daarnaast merkt ze op dat de doelgroep steeds meer aangroeit, vooral met studenten en zelfstandigen. Dat maakt duidelijk dat we hier te maken hebben met een structureel probleem.

De spreekster stelt dat er zich ook uitdagingen aandienen voor de volksgezondheid. Uit de beschikbare gegevens blijkt namelijk dat er onvoldoende fruit en groenten worden gegeten en dat veel mensen kampen met overgewicht en zwaarlijvigheid. Volgens haar wijzen die bevindingen op de tekortkomingen van een voedingssysteem dat aanzienlijke kosten met zich meebrengt voor de gezondheidszorg, de economie en de maatschappij en die we met zijn allen dragen.

Zij vindt dat voedselhulp voornamelijk berust op een curatieve en specifiek gerichte aanpak, wat niet wegneemt dat ze alleen maar lof heeft voor de inzet van de verenigingen en vrijwilligers. Daarom roept zij op om het geweer van

sur la reconnaissance de l'alimentation saine et durable comme un droit fondamental, au même titre que le logement ou la santé.

Dans cette optique, elle présente le modèle de la sécurité sociale de l'alimentation, développé depuis 2021 et débattu dans plusieurs pays. Inspiré de la sécurité sociale classique, il repose sur trois piliers:

- 1° un accès universel à une alimentation de qualité via un montant mensuel crédité sur une carte électronique;
- 2° un conventionnement démocratique de produits répondant à des critères de durabilité, de qualité et de juste rémunération; et
- 3° un financement combinant cotisations sociales, contribution de l'État et prise en compte des revenus du capital.

La députée précise que la mise en œuvre en serait progressive et représenterait un investissement important. Elle estime toutefois que ce modèle doit être mis en balance avec les bénéfices attendus: amélioration de la santé publique, réduction des impacts environnementaux, relocalisation de l'économie, transition agricole et renforcement de la justice sociale. La proposition ne vise pas à remplacer l'aide alimentaire existante, mais à la compléter par des mécanismes structurels garantissant un accès universel à une alimentation saine et durable. La résolution invite dès lors le gouvernement fédéral à étudier la faisabilité du modèle et les autorités compétentes à intégrer davantage les critères de qualité, de soutenabilité et d'accessibilité dans leurs politiques.

Mme Celia Groothedde, cosignataire, se joint à la référence à l'article 23 de la Constitution, qui constitue le cœur des acquis socio-économiques du 20e siècle, comme le droit au travail, au logement, à un environnement sain, à la sécurité sociale et à l'alimentation.

Elle souligne que le débat ne porte pas seulement sur une alimentation suffisante, mais aussi sur une alimentation saine et de qualité, ce qui, selon elle, est au fond une question de dignité humaine. Eu égard à son expérience dans le suivi des banques alimentaires, elle souligne certains problèmes structurels tels que la baisse et la variabilité de la qualité des colis alimentaires et le modèle caritatif sous-jacent. À ses yeux, ce modèle crée un rapport de force inégal, les bénéficiaires étant tenus d'accepter ce qu'on leur donne et en être reconnaissants, même s'il s'agit de produits de première nécessité.

schouder te veranderen en gezonde en duurzame voeding, net zoals huisvesting en gezondheid, te erkennen als een basisrecht.

Vanuit die optiek stelt zij het socialezekerheidsmodel voor voedsel voor, dat sinds 2021 wordt uitgewerkt en waarover in verschillende landen een debat aan de gang is. Het is geïnspireerd op de traditionele sociale zekerheid en is gebaseerd op drie pijlers:

- 1° iedereen toegang laten hebben tot kwaliteitsvolle voeding door maandelijks een bedrag op te laden op een elektronische kaart;
- 2° werken met democratisch geconventioneerde producten die voldoen aan criteria inzake duurzaamheid, kwaliteit en eerlijke vergoeding; en
- 3° het systeem financieren met sociale bijdragen, een inbreng van de overheid en kapitaalinkomsten.

Volgens het parlementslid zou een dergelijk systeem een heuse investering betekenen en geleidelijk moeten worden ingevoerd. Zij vindt echter ook dat we de afweging moeten maken met de voordelen die we ervan mogen verwachten: een betere volksgezondheid, minder impact op het milieu, de herlokalisering van economische activiteiten, een omschakeling van de landbouw en meer sociale rechtvaardigheid. Het voorstel is niet bedoeld om de bestaande voedselhulp te vervangen, maar om die aan te vullen met structurele mechanismen die voor iedereen de toegang tot gezonde en duurzame voeding garanderen. In de resolutie wordt de federale regering daarom verzocht om de haalbaarheid van het model te onderzoeken en worden de bevoegde overheden opgeroepen om in hun beleid meer aandacht te hebben voor de criteria kwaliteit, duurzaamheid en toegankelijkheid

Mevrouw Celia Groothedde, medeondertekenaar, sluit zich aan bij de verwijzing naar artikel 23 van de Grondwet, dat de kern vormt van de sociaal-economische verworvenheden van de twintigste eeuw, waaronder het recht op arbeid, huisvesting, een gezond leefmilieu, sociale zekerheid en het recht op voedsel.

Zij benadrukt dat het debat niet enkel gaat over voldoende voeding, maar over gezonde en kwaliteitsvolle voeding, wat volgens haar in wezen een kwestie van menselijke waardigheid is. Op basis van haar ervaring met het opvolgen van voedselbanken wijst zij op structurele problemen zoals de dalende en wisselende kwaliteit van voedselpakketten en het onderliggende liefdadigheidsmodel. Dat model creëert volgens haar een ongelijke machtsverhouding, waarbij mensen moeten aanvaarden wat zij krijgen en daar dankbaar voor moeten zijn, zelfs wanneer het om fundamentele levensbehoeften gaat.

Elle constate que les personnes contraintes de faire appel aux banques alimentaires sont non seulement confrontées à des obstacles financiers et psychologiques, mais aussi à des situations parfois humiliantes, ce qui est contraire au droit à une vie digne. Selon elle, la résolution part à juste titre d'autres principes, tels que le libre choix, l'autodétermination et la non-discrimination. Si la plupart des organisations font un travail correct, elle signale certaines plaintes concernant l'exclusion de certains groupes, ce qui est inacceptable lorsqu'il s'agit de l'accès à l'alimentation.

Elle fait également le lien entre le débat et les récentes recommandations alimentaires, qui soulignent notamment l'importance d'éviter les aliments ultra-transformés et de privilégier les produits frais. Ces recommandations sont souvent difficiles à suivre pour les personnes en situation de précarité, ce qui crée des inégalités structurelles en matière de santé et d'espérance de vie. Elle y voit une forme fondamentale de discrimination.

Enfin, elle évoque l'émergence de déserts alimentaires à Bruxelles, où certaines communes font face à une offre limitée et onéreuse d'aliments sains, tandis que les quartiers aisés bénéficient d'une offre plus large et meilleur marché. Elle juge cette inégalité territoriale inacceptable. Elle dit pour conclure qu'en principe, la redistribution et la solidarité devraient permettre à chacun de passer au-dessus du seuil de pauvreté, mais que ce n'est pas suffisamment le cas aujourd'hui, de sorte qu'entre-temps, certains aspects particuliers de la pauvreté doivent être traités séparément.

III. Auditions

III.1. Exposés

M. Jonathan Peuch, chargé de recherche et de plaidoyer auprès de l'ASBL FIAN Belgium, se félicite de la mise à l'agenda politique de la sécurité sociale de l'alimentation, rendue urgente par les crises récentes – pandémie, inflation – qui ont replacé l'alimentation au cœur des préoccupations sociales. Il estime que la seule approche par la souveraineté alimentaire, centrée sur les petits producteurs, est insuffisante si l'ensemble du système alimentaire n'est pas transformé. Il appelle dès lors à une alliance politique plus large, intégrant les enjeux sociaux et de santé publique.

Il inscrit sa réflexion dans le cadre juridique du droit à l'alimentation, consacré par des instruments internationaux contraignants, et indissociable des autres droits fondamentaux garantissant un niveau de vie suffisant (logement, santé, vêtement). Si ce cadre est ancien et largement consensuel, on constate une dégradation de sa mise en œuvre en Belgique depuis les années 2000, aggravée depuis 2021-2022.

Zij stelt vast dat mensen die noodgedwongen gebruikmaken van voedselbanken niet alleen financiële en psychologische drempels ervaren, maar soms ook vernederende situaties, wat haaks staat op het recht op een menswaardig leven. De resolutie vertrekt volgens haar terecht van andere uitgangspunten, zoals vrije keuze, zelfbeschikking en non-discriminatie. Hoewel de meeste organisaties correct werken, wijst zij op klachten over uitsluiting van bepaalde groepen, wat onaanvaardbaar is wanneer het gaat om toegang tot voedsel.

Daarnaast koppelt zij het debat aan recente voedingsaanbevelingen, die onder meer het vermijden van ultrabewerkte voeding en het belang van verse producten benadrukken. Voor mensen in armoede zijn deze aanbevelingen vaak moeilijk haalbaar, wat leidt tot structurele ongelijkheid in gezondheid en levensverwachting. Zij beschouwt dit als een fundamentele vorm van discriminatie.

Tot slot verwijst zij naar het ontstaan van voedselwoestijnen in Brussel, waar bepaalde gemeenten een beperkt en duur aanbod aan gezonde voeding kennen, terwijl welgestelde wijken over een ruimer en goedkoper aanbod beschikken. Deze territoriale ongelijkheid acht zij onaanvaardbaar. Zij besluit dat herverdeling en solidariteit in principe iedereen boven de armoedegrens zouden moeten tillen, maar dat dit vandaag onvoldoende gebeurt, waardoor deelaspecten van armoede voorlopig afzonderlijk moeten worden aangepakt.

III. Hoorzittingen

III.1. Uiteenzettingen

De heer Jonathan Peuch, belast met onderzoek en belangenbehartiging bij de VZW FIAN Belgium, is verheugd dat de sociale voedselzekerheid op de politieke agenda is gezet. Als gevolg van de recente crisissen (pandemie en inflatie), waarbij voeding weer is uitgegroeid tot een van de centrale maatschappelijke bekommernissen, is dat dringend nodig. Hij is van oordeel dat een benadering die steunt op voedselsoevereiniteit en gericht is op de kleine producenten, op zich niet zal volstaan als die niet gepaard gaan met een omvorming van het volledige voedingssysteem. Daarom doet hij een oproep om het politieke aandachtsveld te verbreden en eveneens aandacht te besteden aan de uitdagingen voor de maatschappij en de volksgezondheid.

Hij verwijst in zijn uiteenzetting naar het juridische kader over het recht op voeding, dat bekrachtigd is in bindende internationale instrumenten en onlosmakelijk verbonden is met de andere basisrechten die een behoorlijke levensstandaard waarborgen (huisvesting, gezondheid, kleding). Hoewel dat kader al lang bestaat en er vrij algemene eensgezindheid over is, stelt hij vast dat België sinds de jaren 2000 steeds meer achterop hinkt om het in de praktijk te

Le droit à l'alimentation implique deux exigences centrales:

- 1° une nourriture disponible, sûre, culturellement acceptable et réellement choisie; et
- 2° une accessibilité effective, notamment financière.

Sur la disponibilité et l'acceptabilité, il rejette une approche centrée sur la responsabilité individuelle ou l'éducation alimentaire. Les études décrivent un environnement alimentaire obésogène et hypercalorique qui rend l'alimentation saine difficile pour tous, y compris les catégories favorisées. Le problème est donc systémique et relève de choix collectifs. Sur l'accessibilité, il dénonce une contradiction structurelle: la pression à la baisse des prix dans la grande distribution entre en conflit avec la nécessité de rémunérer correctement les producteurs et de respecter des normes sociales et environnementales, dans un contexte de concurrence internationale déséquilibrée. Ce modèle est jugé incompatible avec le droit à l'alimentation.

L'intervenant opère ensuite une distinction clé entre le fait d'être à l'abri de la faim et la réalisation du droit à l'alimentation. L'aide alimentaire permet d'éviter la faim et reste indispensable, mais elle ne garantit ni dignité, ni choix, ni qualité. Elle gère l'urgence et la pauvreté sans s'attaquer à leurs causes structurelles, et ne peut à elle seule assurer une alimentation saine pour tous.

Il étaye son diagnostic par plusieurs constats. D'abord, l'ampleur croissante de la pauvreté alimentaire, particulièrement à Bruxelles, illustrée par le recours massif aux banques alimentaires et par des besoins non couverts, notamment mis en lumière par des collectifs citoyens. Ensuite, les enjeux de santé publique: l'alimentation concerne toute la population, même si les plus précaires sont davantage touchés. Troisièmement, l'impact environnemental majeur du système alimentaire, souvent sous-estimé dans les débats climatiques, en termes d'émissions, de déforestation et de perte de biodiversité. Enfin, le dysfonctionnement du marché alimentaire, incapable d'assurer des prix justes, une rémunération stable des agriculteurs et une production compatible avec les droits sociaux et l'environnement.

Il introduit également la notion de «coûts cachés»: derrière

brengen. Sinds 2021-2022 is de situatie zelfs nog verergerd.

Het recht op voeding houdt volgens hem twee essentiële vereisten in:

- 1° voedsel moet beschikbaar, veilig en cultureel aanvaardbaar zijn en er moet sprake zijn van vrije keuze; en
- 2° bovendien moet het daadwerkelijk toegankelijk en vooral betaalbaar zijn.

Hij vindt het geen goed idee om de beschikbaarheid en aanvaardbaarheid van voedsel te benaderen vanuit een visie die toegespitst is op individuele verantwoordelijkheid of voedingseducatie. Studies maken gewag van een voedselomgeving die obesitas in de hand werkt en waarin calorieën talrijk aanwezig zijn, waardoor het voor iedereen, ook voor de welgestelde bevolkingsgroepen, moeilijk is om gezond te eten. We hebben hier dus te maken met een systemisch probleem dat samenhangt met gemeenschappelijke keuzes. Op het vlak van toegankelijkheid hekelt hij de volgende structurele tegenstrijdigheid: de neerwaartse druk op de prijzen in de supermarkten druist in tegen de noodzaak om de producenten in het licht van de onevenwichtige internationale concurrentie naar behoren te vergoeden en de sociale normen en milieunormen te respecteren. Een dergelijk model valt niet te rijmen met het recht op voedsel.

Vervolgens maakt de spreker een belangrijk onderscheid tussen de vrijwaring tegen honger en de concretisering van het recht op voedsel. Voedselhulp helpt te voorkomen dat iemand honger lijdt en blijft onontbeerlijk, maar biedt geen garanties op het vlak van waardigheid, vrije keuze en kwaliteit. Dergelijke hulp biedt een antwoord op een noodsituatie en armoede zonder de structurele oorzaken ervan aan te pakken, en kan er op zich niet toe leiden dat iedereen gezond gaat eten.

Hij staft zijn diagnose met enkele vaststellingen. Eerst en vooral neemt de voedselarmoede, vooral in Brussel, steeds meer toe. Dat blijkt duidelijk uit de massale toestroom van mensen bij de voedselbanken. Daarnaast vestigen voornamelijk burgergroeperingen nadrukkelijk de aandacht op behoeften die niet worden gelenigd. Vervolgens wijst hij op de uitdagingen voor de volksgezondheid: voedsel belangt de hele bevolking aan, al hebben de meest kwetsbare groepen het het zwaarst te verduren. Ten derde is er de aanzienlijke impact van het voedingssysteem op het milieu. In het klimaatdebat wordt vaak onderschat hoe groot de gevolgen zijn die dat systeem teweegbrengt op het vlak van uitstoot, ontbossing en het verlies van biodiversiteit. Ten slotte schiet de werking van de voedingsmarkt tekort, want die biedt geen enkele garantie dat er eerlijke prijzen worden gehanteerd, de boeren een vaste vergoeding krijgen en de productie rekening houdt met sociale rechten en het milieu.

Hij heeft het ook over 'verborgen kosten': achter elke euro

chaque euro dépensé en alimentation se dissimulent des coûts collectifs liés aux impacts sanitaires, environnementaux, aux subsides publics, au gaspillage et à l'évasion fiscale. Le système actuel détruit de la valeur pour la collectivité, malgré la rentabilité de certains acteurs.

Rappelant les obligations de l'État – respecter, protéger et réaliser le droit à l'alimentation –, il juge la régulation de la «malbouffe» très insuffisante, au regard de son impact sur la mortalité, en comparaison avec des politiques plus strictes menées contre le tabac.

L'intervenant présente la sécurité sociale de l'alimentation comme une piste ambitieuse à expérimenter, fondée sur trois piliers: la solidarité (financement proportionnel aux moyens), l'universalité (absence de stigmatisation) et la démocratie (gouvernance inspirée de la concertation sociale). Le chèque alimentaire mensuel vise surtout à financer la qualité plutôt que la quantité, en soutenant des filières durables et équitables, tout en orientant les choix de consommation.

En matière de financement, la préférence est donnée à une approche expérimentale, afin de mesurer l'impact sur la précarité, la santé et l'environnement. L'orateur préconise donc un financement mixte: des cotisations, considérées comme un salaire différé récupéré via le montant mensuel, et une contribution publique justifiée par les bénéfices attendus en matière de santé, d'environnement et de prévention sociale.

Enfin, il décrit un projet pilote à Schaerbeek: une caisse locale d'alimentation solidaire, coconstruite avec des citoyens, reposant sur une montée en puissance progressive, une cotisation variable fondée sur la confiance et un conventionnement démocratique des commerces. Au-delà des aspects économiques, il insiste sur les effets sociaux observés: dignité, fierté, mixité et réappropriation démocratique des choix alimentaires.

Il conclut en appelant les pouvoirs publics à accompagner cette dynamique citoyenne et à offrir un horizon politique à la transformation du système alimentaire.

M. Brieu Wathélet, coordinateur étude et plaidoyer chez Solidaris, affirme qu'il existe, avec la sécurité sociale de l'alimentation, une alternative crédible et concrète face à un défi majeur pour la santé: l'alimentation. Il y voit un signal particulièrement positif, parce que cette proposition redonne de l'espoir et offre une voie pour faire évoluer un système de soins surtout curatif vers un modèle davantage préventif.

die wordt uitgegeven aan voedsel, gaan collectieve kosten schuil die verband houden met de gevolgen voor gezondheid en milieu, overheidssubsidies, verspilling en belastingontduiking. Door het huidige systeem gaat waarde voor de gemeenschap verloren, al is het voor bepaalde spelers winstgevend.

Hij benadrukt dat de overheid de plicht heeft om het recht op voedsel te respecteren, te beschermen en in de praktijk te brengen. In het licht daarvan vindt hij dat junkfood, gezien de impact ervan op het sterftecijfer, veel te laks gereguleerd is in vergelijking met het veel strengere anti-tabaksbeleid.

De spreker stelt de sociale voedselzekerheid voor als een ambitieuze oplossing die het uitproberen waard is en die steunt op drie pijlers: solidariteit (financiering in verhouding tot de middelen), universaliteit (geen stigmatisering) en democratie (naar een beheersmodel dat geïnspireerd is op het sociaal overleg). Met de maandelijkse voedselcheque wordt er vooral naar gestreefd om kwaliteit te financieren in plaats van kwantiteit door sectoren te ondersteunen die inzetten op duurzaamheid en fair trade, en tegelijk de consumptiekeuzes te sturen.

Qua financiering verdient het de voorkeur om een experimentele aanpak te hanteren om de weerslag ervan op de armoede, de gezondheid en het milieu te kunnen meten. De spreker pleit daarom voor een gemengde financiering op basis van bijdragen, die we kunnen beschouwen als een uitgesteld loon dat via het maandelijkse bedrag wordt gerecupereerd, en een inbreng vanwege de overheid, die te verantwoorden valt door de verwachte voordelen op het gebied van gezondheid, milieu en sociale preventie.

Afrondend heeft hij het over een proefproject in Schaerbeek, waar samen met enkele burgers een lokaal solidair voedselfonds in het leven werd geroepen, dat geleidelijk wordt opgebouwd met een variabele bijdrage op basis van vertrouwen en democratisch geconventioneerde winkels. Naast de economische aspecten benadrukt hij ook de sociale verdiensten ervan. Zo bevordert het de waardigheid, trots en verscheidenheid en worden voedingskeuzes weer gedemocratiseerd.

Hij roept de overheid op om de dynamiek van dergelijke burgerinitiatieven te ondersteunen en vanuit de politiek te ijveren voor de omvorming van het voedingssysteem.

De heer Brieu Wathélet, coördinator onderzoek en belangenbehartiging bij Solidaris, voert aan dat de sociale voedselzekerheid een geloofwaardig concreet alternatief vormt in het licht van de grote uitdagingen die voeding inhoudt voor de gezondheid. Hij ziet het heel positief in, omdat dit voorstel nieuwe hoop biedt en het pad effent om van een overwegend curatief zorgsysteem over te schakelen naar een meer preventief model.

Il rappelle que le système belge de soins de santé est globalement jugé solide par l'Organisation de coopération et de développement économiques (OCDE), tant en qualité qu'en accessibilité, même s'il subsiste de graves difficultés d'accès pour une part importante de la population précarisée. Le point faible se situe plutôt du côté de la prévention et de la promotion de la santé: la Belgique investit trop dans le curatif et insuffisamment dans le préventif. Il précise ce que signifie prévenir: selon l'Organisation mondiale de la santé (OMS), l'état de santé global dépend majoritairement de facteurs non médicaux — éducation, revenus, environnement, aménagement du territoire, logement — et surtout alimentation. Dès lors, le droit à la santé ne devient réellement effectif que si l'on agit sur ces déterminants, en particulier en garantissant une alimentation saine et de qualité, et en s'attaquant aussi aux conditions de logement.

En tant que mutualité et cogestionnaire de l'assurance maladie-invalidité, son organisation négocie les budgets de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité (Inami), mais mène aussi des actions de terrain en prévention. Or, l'expérience confirme que l'éducation et la promotion de la santé ne suffisent pas: tant que l'offre alimentaire et l'environnement restent inchangés, les résultats demeurent les mêmes. La malbouffe, scientifiquement, cause des dommages majeurs: elle tue massivement, lentement et silencieusement. Il avance qu'aujourd'hui plus d'un décès sur dix est attribuable à une mauvaise alimentation; à 65 ans, une personne aurait un risque élevé de souffrir d'une maladie chronique liée à l'alimentation. Les maladies chroniques constituent, selon lui, un défi central pour la santé publique et pour les coûts du système: maladies cardiovasculaires, diabète de type 2, surpoids généralisé.

Il insiste ensuite sur la difficulté à construire une solution qui tienne plusieurs objectifs à la fois: répondre aux enjeux écologiques, sociaux (dont la précarité), sanitaires, tout en contribuant aussi à une réponse à la crise démocratique. La participation concrète de la société civile, des citoyens, des producteurs et des distributeurs à la co-construction d'une politique alimentaire lui paraît un levier de légitimité et de revitalisation démocratique, d'autant que l'alimentation est, de fait, largement confisquée par des contraintes d'offre: dans certains quartiers, notamment populaires, il devient difficile de trouver une alimentation saine, accessible et disponible.

Il explique pourquoi le modèle proposé peut s'inspirer du système conventionnel des soins de santé: depuis des décennies, une cogestion entre mutualités et prestataires fixe des tarifs visant à concilier juste rémunération et accès pour tous. Ce schéma pourrait, selon lui, être transposé à l'alimentation via des espaces de concertation, d'abord localement puis nationalement, pour conventionner des distributeurs agréés et déterminer des conditions d'accès à

Hij wijst erop dat de OESO zowel de kwaliteit als de toegankelijkheid van het Belgische gezondheidszorgsysteem over het algemeen bestempelt als solide, ook al blijft het voor een groot deel van de kansarme bevolkingsgroepen bijzonder moeilijk om er toegang toe te krijgen. Op het vlak van preventie en gezondheidsbevordering scoort ons land echter minder goed: België investeert te veel in genezen en te weinig in voorkomen. Hij verduidelijkt wat voorkomen betekent: volgens de WGO hangt de algemene gezondheid grotendeels af van niet-medische factoren zoals onderwijs, inkomen, milieu, ruimtelijke ordening, huisvesting en vooral voeding. We kunnen het recht op gezondheid dus enkel verwezenlijken door in te werken op die bepalende elementen en dan vooral door te zorgen voor gezonde en kwaliteitsvolle voeding en daarnaast ook de woonomstandigheden aan te pakken.

De organisatie die hij vertegenwoordigt, onderhandelt als ziekenfonds en medebeheerder van de ziekte- en invaliditeitsverzekering mee over de budgetten voor het RIZIV, maar onderneemt ook initiatieven op het vlak van preventie. De ervaring toont echter aan dat gezondheidseducatie en -bevordering niet volstaan. Zolang het voedingsaanbod en de voedselomgeving niet veranderen, blijven de resultaten dezelfde. Wetenschappelijk gezien is junkfood een grote boosdoener: het is een grootschalige trage en stille doder. Hij stelt dat meer dan één op de tien sterfgevallen vandaag te wijten is aan slechte voeding. De kans is groot dat iemand op zijn vijftenzestigste lijdt aan een chronische ziekte die het gevolg is van zijn voedingspatroon. Chronische aandoeningen in de vorm van hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en steeds vaker voorkomend overgewicht vormen een kernuitdaging voor de volksgezondheid en brengen hoge kosten mee voor het systeem.

Vervolgens benadrukt hij hoe moeilijk het is om een oplossing te vinden die aan meerdere doelstellingen tegelijk voldoet. Namelijk een oplossing die een antwoord biedt op de uitdagingen voor het milieu, de maatschappij (waaronder armoede) en de gezondheid en daarnaast ook het democratische deficit helpt te bezweren. Door het maatschappelijk middenveld, burgers, producenten en handelaars inspraak te verlenen bij de uitwerking van een voedselbeleid, krijgen de legitimiteit en het democratische gehalte ervan volgens hem een boost, vooral omdat voeding in werkelijkheid in grote mate onderhevig is aan beperkingen van het aanbod: in sommige wijken, vooral volkswijken, wordt het stilaan moeilijk om gezond, toegankelijk en beschikbaar voedsel te vinden.

Hij legt uit waarom het conventionele gezondheidszorgsysteem een inspiratiebron kan zijn voor het voorgestelde model: al decennia lang bepalen de ziekenfondsen en zorgverstrekkers in samenspraak tarieven die erop gericht zijn een eerlijke vergoeding te laten samengaan met een voor iedereen toegankelijke zorgverstrekking. Hij meent dat die aanpak kan worden doorgetrokken naar de voedingssector door op basis van overleg, eerst lokaal en later ook

des produits sains et durables. Il observe toutefois qu'en alimentation, il faut aller plus loin que le modèle actuel de négociation entre seuls acteurs mutualistes et professionnels: la présence directe des citoyens doit être garantie, faute de quoi l'objectif de participation serait manqué.

Sur le plan budgétaire, il souligne l'ampleur des coûts de la malbouffe en Belgique, qu'il estime à plusieurs milliards d'euros, et met ces montants en perspective avec d'autres enveloppes du système de santé. Dans un contexte d'économies importantes attendues au niveau fédéral sur le budget de l'Inami pour 2025-2026, il défend l'idée qu'investir dans des politiques alimentaires structurantes peut améliorer l'état de santé global et contribuer, à terme, à réduire la pression sur les dépenses de soins. Il suggère qu'un équilibre est possible entre la nécessité de réaliser des économies et l'investissement dans des alternatives ayant un impact préventif, sans détériorer l'accessibilité pour le patient.

Il conclut en revenant à la question du financement et au principe politique qu'elle implique: jusqu'où laisser l'individu porter seul des risques et choix qui sont collectifs? En santé, la cotisation sociale fonde un droit; en aide sociale et en aide alimentaire, la posture du bénéficiaire n'est pas la même, et peut être vécue comme une forme de charité portant atteinte à la dignité. La sécurité sociale de l'alimentation permettrait au contraire de constituer un droit adossé à une cohésion sociale renforcée. L'aide sociale reste indispensable mais ne suffit pas; il faut des réponses structurelles.

Enfin, il rappelle que la sécurité sociale de 1944 s'est construite historiquement à partir d'initiatives concrètes — coopératives, caisses de secours, mutuelles — avant d'être généralisée. Il plaide donc pour une double démarche: renforcer des expérimentations locales capables de rendre le modèle opérationnel, tout en maintenant un débat national indispensable sur l'instauration d'une sécurité sociale nationale financée par cotisation.

III.2. Échange de vues

Mme Françoise Schepmans remercie les représentants de FIAN Belgium et de Solidaris pour leur présence et pour les constats exposés. Elle indique que le groupe MR a pris connaissance de la proposition de résolution visant à renforcer

national, erkende handelaars te conventioneren en de voorwaarden te bepalen waaronder gezonde en duurzame producten toegankelijk moeten zijn. Hij merkt echter op dat in de voedingssector verder moet worden gegaan dat het huidige onderhandelingsmodel waarbij enkel ziekenfondsen en beroepsbeoefenaars worden betrokken. De burgers moeten rechtstreeks hun stem kunnen laten horen, want anders dreigt de beoogde doelstelling om inspraak te verlenen niet te worden gehaald.

Voorts benadrukt hij de hoge kosten die in België voortvloeien uit het eten van junkfood en die hij schat op enkele miljarden euro's. Die bedragen plaatst hij vervolgens in verhouding tot enkele andere budgetten voor de gezondheidszorg. Nu de federale overheid van plan is om sterk te bezuinigen op het budget van het RIZIV voor de periode 2025-2026, is hij geneigd te denken dat investeringen in een structureel voedselbeleid de algemene gezondheid ten goede kunnen komen en de druk op de gezondheidszorg-uitgaven op termijn zullen helpen verminderen. Het is zijns inziens mogelijk om een evenwicht te vinden tussen de noodzaak om te besparen en het verrichten van investeringen in alternatieven die gericht zijn op preventie, zonder in te boeten op de toegankelijkheid van het systeem voor de patiënten.

Afrondend wil hij het nog even hebben over de financiering en het beleidsprincipe dat ermee gepaard gaat. In hoeverre moeten we individuen alleen laten opdraaien voor risico's en keuzes die in wezen collectief zijn? In de gezondheidszorg legt de sociale bijdrage de basis voor een recht; in het geval van sociale bijstand en voedselhulp is de insteek voor de begunstigde niet dezelfde en kan die worden ervaren als een vorm van liefdadigheid die de waardigheid aantast. De sociale voedselzekerheid zou het daarentegen mogelijk maken een recht tot stand te brengen dat steunt op een grotere sociale cohesie. Sociale bijstand blijft noodzakelijk, maar is op zich niet voldoende. Er is nood aan structurele oplossingen.

Tot slot wijst hij erop dat het socialezekerheidsstelsel vanaf 1944 geleidelijk aan werd opgebouwd op basis van concrete initiatieven (coöperaties, hulpkassen, ziekenfondsen), voordat het werd veralgemeend. Hij pleit dus voor een tweeledige aanpak: lokale experimenten op grond waarvan het model operationeel vorm kan krijgen, versterken en tegelijkertijd een noodzakelijk nationaal debat houden over de invoering van een nationaal socialezekerheidsstelsel dat wordt gefinancierd met bijdragen. In zijn slotwoord bedankt hij iedereen voor de aandacht en zegt hij dat hij bereid is om het debat aan te gaan.

III.2. Gedachtewisseling

Mevrouw Françoise Schepmans bedankt de vertegenwoordigers van FIAN en Solidaris voor hun aanwezigheid en het toelichten van hun bevindingen. De MR-fractie heeft kennis genomen van het voorstel van resolutie dat ertoe

le droit universel à l'alimentation par l'instauration d'une sécurité sociale de l'alimentation, une préoccupation qu'il partage dans son objectif général d'assurer à chacun un accès à une alimentation saine, durable et suffisante.

Elle souligne que la progression de la précarité alimentaire, la saturation des structures de distribution et l'épuisement des associations de terrain appellent des réponses structurées. Elle observe que cette proposition constitue, à sa connaissance, une première au sein d'un parlement. Elle rappelle toutefois que le gouvernement bruxellois sortant avait déjà reconnu l'importance de maintenir un niveau élevé d'aide alimentaire, en y intégrant des exigences de qualité, et qu'il s'était engagé, à travers différentes politiques, à soutenir les circuits courts, lutter contre le gaspillage et structurer les projets locaux d'approvisionnement, notamment via la stratégie Good Food 2.

La députée mentionne plusieurs soutiens financiers accordés à des initiatives concrètes, comme l'appui à l'ASBL Loco pour la logistique de distribution des invendus alimentaires, l'accompagnement d'épiceries sociales et le lancement d'appels à projets visant à articuler les politiques sociales, sanitaires et environnementales. Elle constate néanmoins que, malgré ces efforts, les résultats ne sont pas au rendez-vous: les demandes augmentent, les tensions s'accroissent dans les centres de distribution et les associations font état d'un épuisement des équipes et d'un recul de la qualité du service. Elle relève des manques persistants en matière de coordination, de soutien logistique et de ressources humaines.

Dans ce contexte, elle pointe ce qu'elle considère comme un paradoxe de la résolution: les auteurs du texte, qui disposaient de leviers d'action à l'échelle régionale, renvoient aujourd'hui la responsabilité au niveau fédéral. Elle exprime également des réserves quant à la méthode proposée. Le texte défend un modèle ambitieux de sécurité sociale de l'alimentation, présenté comme une nouvelle branche de la sécurité sociale, reposant sur une allocation universelle utilisable pour des produits conventionnés selon des critères de qualité et de durabilité. Or, ce modèle lui paraît présenté comme une évidence, sans cadre clair d'évaluation ni de faisabilité, ni ouverture explicite à d'autres options.

Elle estime que l'étude demandée par la résolution semble avant tout destinée à confirmer un dispositif déjà entièrement modélisé, plutôt qu'à explorer de manière pluraliste les différentes voies possibles. Elle évoque l'étude récemment publiée par FIAN, dont elle retient le coût estimé d'une sécurité sociale de l'alimentation universelle, soit plus de 19 milliards d'euros par an, représentant près de la moitié du budget alimentaire national. Dans un contexte

streckt het universele recht op voedsel te versterken door een sociaizekerheidsmodel voor voeding in te voeren. Zij staat achter de algemene doelstelling om ervoor te zorgen dat iedereen toegang krijgt tot gezonde, duurzame en voldoende voeding.

De spreekster stelt vast dat voedselarmoede een oprukkend verschijnsel is, de voedselbedelingsorganisaties overbevraagd zijn en de verenigingen op het terrein op hun tandvlees zitten. Zij benadrukt dat er structurele oplossingen nodig zijn om die problemen aan te pakken. Bij haar weten is dit voorstel een primeur voor een parlement. De ontslagnemende Brusselse regering heeft in het verleden echter al erkend dat het belangrijk is om veel voedselhulp te blijven bieden en er kwaliteitseisen aan te verbinden. Bovendien heeft zij zich er via verschillende beleidsmaatregelen toe verbonden de korte ketens te ondersteunen, verspilling tegen te gaan en lokale voedselbedelingsprojecten te structureren, onder meer via de tweede Good Foodstrategie.

Het parlementslid verwijst naar verschillende concrete initiatieven die financiële steun krijgen, zoals de vzw Loco als logistiek platform voor de verdeling van onverkochte voedingsmiddelen, sociale kruidenierswinkels en projectoproepen die worden uitgeschreven om de beleidsgebieden welzijn, gezondheid en milieu op elkaar af te stemmen. Zij stelt echter vast dat de resultaten ondanks die inspanningen uitblijven: de vraag neemt toe, de situatie in de deelcentra wordt steeds meer gespannen en de verenigingen melden dat hun teams overwerkt zijn en dat de kwaliteit van de dienstverlening achteruitgaat. Volgens haar is er een aanhoudend gebrek aan coördinatie, logistieke ondersteuning en personeel.

In dat verband wijst zij op wat zij een tegenstrijdigheid van de resolutie noemt: de indieners van de tekst, die beschikken over de nodige hefboomen om vanuit het gewest actie te ondernemen, schuiven de verantwoordelijkheid nu door naar de federale overheid. Daarnaast plaatst zij vraagtekens bij de voorgestelde methode. In de tekst wordt gepleit voor een ambitieus sociaizekerheidsmodel voor voedsel, dat wordt voorgesteld als een nieuwe tak van de sociale zekerheid met een universele toelage die kan worden gebruikt voor geconventioneerde producten die voldoen aan kwaliteits- en duurzaamheidscriteria. Dat model wordt echter voorgesteld alsof het vanzelfsprekend is, zonder dat duidelijk bepaald is hoe het kan worden geëvalueerd en of het haalbaar is, en zonder dat uitdrukkelijk andere opties worden opgelaten.

Zij denkt dat de in de resolutie gevraagde studie vooral bedoeld is om een systeem waarvoor het model al volledig is uitgetekend, te bekrachtigen in plaats van uit meerdere invalshoeken de verschillende mogelijkheden tegen het licht te houden. Zij verwijst naar de recent gepubliceerde studie van FIAN, waaruit blijkt dat de kosten van een universeel sociaizekerheidsmodel voor voedsel worden geraamd op meer dan 19 miljard euro per jaar, wat bijna evenveel is als

budgetaire tendu, elle juge que l'introduction d'un tel dispositif pose question, malgré la légitimité de l'objectif poursuivi.

Sur le plan opérationnel, elle souligne que la mise en œuvre d'une sécurité sociale de l'alimentation impliquerait une planification et une coordination inédites, dépassant largement la logique d'un simple soutien financier. Il s'agirait, selon elle, de construire un système alimentaire parallèle, conventionné, contrôlé et certifié, impliquant des volumes considérables de bénéficiaires, de denrées et de surfaces agricoles, notamment en agriculture biologique.

La députée formule dès lors une série de questions à l'attention des représentants de FIAN. Elle interroge les enseignements tirés des expériences étrangères, en particulier françaises, les garanties de transparence et d'équité dans le conventionnement des commerces et des producteurs, les critères de décision et les ressources nécessaires. Elle questionne aussi l'accessibilité territoriale du dispositif, notamment en cas d'absence de commerces conventionnés à proximité, ainsi que le rôle éventuel des mutualités.

Elle relève une contradiction structurelle liée à la disponibilité des terres agricoles, l'étude évoquant des besoins en surfaces biologiques largement supérieurs à la superficie agricole utile actuelle en Belgique. Elle s'interroge sur la manière dont ces hectares supplémentaires pourraient être mobilisés. Elle rappelle également que l'étude souligne la nécessité d'une mise en œuvre à l'échelle nationale, alors que la Belgique est caractérisée par une fragmentation des compétences entre niveaux de pouvoir. Elle exprime des doutes quant à la faisabilité d'une gouvernance centralisée et s'inquiète d'éventuelles lourdeurs institutionnelles liées à la multiplication des niveaux de gestion.

En conclusion, elle affirme que son groupe partage la préoccupation d'une alimentation accessible et durable et reconnaît l'urgence sociale. Il se dit ouvert à un débat sur l'amélioration des politiques alimentaires, la lutte contre la précarité nutritionnelle et le soutien aux acteurs de première ligne. Toutefois, elle estime que ce débat doit s'appuyer sur un diagnostic approfondi, une gouvernance simplifiée et une recherche de solutions réalistes, plutôt que sur l'imposition d'un modèle unique.

Mme Celia Groothedde souligne que l'aspect écologique et durable est au cœur de la résolution et s'inscrit pleinement dans la vision des écologistes, tant au niveau national qu'international. Ayant déjà expliqué ce point en détail, elle s'en tient à quelques précisions.

de helft van het nationale voedselbudget. Gezien de benarde begrotingstoestand roept de invoering van een dergelijk systeem vragen op, ook al is het doel ervan gerechtvaardigd.

Zij benadrukt dat de implementering van een socialezekerheidsmodel voor voedsel een ongekennde inspanning op het gebied van operationele planning en coördinatie zou vergen, die veel verder reikt dan louter financiële ondersteuning. Volgens haar is het de bedoeling om een parallel, geconventioneerd, gecontroleerd en gecertificeerd voedingsstelsel uit te rollen, waarbij er sprake is van enorme hoeveelheden begunstigden, voedingsmiddelen en landbouwgrond, voornamelijk voor biologische landbouw.

Het parlementslid heeft daarom enkele vragen voor de vertegenwoordigers van FIAN, meer bepaald over de lessen die zijn getrokken uit buitenlandse ervaringen, met name in Frankrijk, de garanties op het vlak van transparantie en billijkheid bij het aangaan van overeenkomsten met handelszaken en producenten, de besluitvormingscriteria en de benodigde middelen. Zij vraagt zich ook af in hoeverre het stelsel overal toegankelijk zal zijn, bijvoorbeeld wanneer er zich in de buurt geen aangesloten handelszaken bevinden, en welke rol de ziekenfondsen zouden vervullen.

Zij wijst op een structurele tegenstrijdigheid in verband met de beschikbaarheid van landbouwgronden, aangezien de biologische ruimte die volgens de studie nodig zal zijn, veel groter is dan de huidige hoeveelheid bruikbare landbouwgrond in België. Zij vraagt zich af waar men die extra hectaren zal vinden. Voorts wordt in de studie gewezen op de noodzaak om het stelsel nationaal te implementeren, terwijl de desbetreffende bevoegdheden versnipperd zijn over verschillende Belgische bestuursniveaus. Zij uit haar twijfels over de haalbaarheid van een gecentraliseerd beheersmodel en maakt zich zorgen over de institutionele complexiteit waartoe een spreiding van het beheer over meerdere niveaus zou kunnen leiden.

Haar fractie deelt de bezorgdheid over betaalbare en duurzame voeding en erkent dat het hier gaat om een spoedeisend sociaal probleem. Zij geeft aan open te staan voor een debat over de manier waarop het voedselbeleid kan worden verbeterd, voedselarmoede kan worden bestreden en de eerstelijnsactoren kunnen worden ondersteund. De spreker vindt echter dat een dergelijk debat moet steunen op een grondige diagnose, een eenvoudiger beheer en het streven naar realistische oplossingen, in plaats van op één welbepaald, opgelegd model.

Mevrouw Celia Groothedde benadrukt dat het ecologische en duurzame aspect een kernonderdeel vormt van de resolutie en volledig aansluit bij de visie van de ecologisten, zowel op nationaal als internationaal niveau. Omdat zij dit punt reeds uitvoerig heeft toegelicht, beperkt zij zich tot enkele verduidelijkingen.

Elle constate chez certains commissaires une confusion entre différents objectifs: la lutte contre le gaspillage alimentaire, l'approvisionnement des banques alimentaires et le concept de sécurité sociale de l'alimentation. Elle souligne que des initiatives antigaspillage et certaines pratiques commerciales ont entraîné une diminution des excédents disponibles pour les banques alimentaires ainsi que, souvent, de leur qualité. Selon elle, ces évolutions sont principalement dues à la durabilité et aux choix éthiques, et non pas directement à la lutte contre la pauvreté. Elle souligne qu'il est essentiel de distinguer ces objectifs: réduire le gaspillage alimentaire, soutenir les épiceries sociales et garantir un droit universel à une alimentation saine, durable et de qualité sont des choses différentes. La sécurité sociale de l'alimentation s'inscrit à ses yeux dans la logique d'une assurance de base, au même titre que le droit au logement ou à l'emploi.

Elle répond ensuite à la critique selon laquelle la résolution se réfère au niveau fédéral. Elle souligne que différentes décisions fédérales récentes ne manqueront pas d'impacter fortement les Régions, en particulier par une pression croissante sur les CPAS, qui peinent déjà à remplir leurs fonctions essentielles. Elle évoque la fin des droits après un chômage de longue durée et la suppression des allocations de chômage pour les jeunes, des mesures qu'elle considère comme des causes structurelles de la pauvreté et du sans-abrisme. Selon elle, interpeller le niveau fédéral n'est donc pas une façon d'esquiver sa responsabilité, mais une réaction nécessaire à des choix fédéraux aux conséquences régionales lourdes.

La députée pose ensuite deux questions aux orateurs. La première concerne l'universalité de l'allocation proposée dans le cadre de la sécurité sociale de l'alimentation. Elle souligne qu'elle soutient un système de sécurité sociale progressif, dans lequel les épaules plus solides cotisent davantage et les ménages vulnérables bénéficient d'un soutien accru. Tout en souscrivant au principe d'universalité pour éviter la stigmatisation et assurer un large soutien, elle s'interroge sur le bien-fondé d'un montant fixe pour tous les ménages et il lui paraît défendable d'octroyer un moindre montant aux ménages disposant de moyens suffisants.

La deuxième question a trait à la prévention dans le domaine des soins de santé. Elle partage l'analyse selon laquelle le système actuel ne mise pas suffisamment sur la prévention et une meilleure politique alimentaire permet de réaliser des gains colossaux en termes de santé et de coûts. Elle demande si l'on dispose de chiffres sur les coûts actuels liés spécifiquement à une mauvaise alimentation et sur le nombre d'années de vie en bonne santé que des mesures structurelles permettraient de gagner.

M. Ibrahim Dönmez félicite les porteurs du projet pour leur travail et remercie Solidaris pour les données qu'il juge essentielles. Il se réjouit tout particulièrement du fait que le

Zij stelt vast dat er bij sommige commissieleden verwarring bestaat tussen verschillende doelstellingen: het tegengaan van voedselverspilling, de bevoorradings van voedselbanken en het concept van een sociale zekerheid voor voeding. Zij wijst erop dat initiatieven tegen verspilling en commerciële praktijken ertoe hebben geleid dat er steeds minder en vaak ook minder kwalitatieve overschotten beschikbaar zijn voor voedselbanken. Die evoluties houden volgens haar vooral verband met duurzaamheid en ethische keuzes, en niet rechtstreeks met armoedebestrijding. Zij benadrukt dat het essentieel is deze doelstellingen uit elkaar te houden: voedselverspilling tegengaan, sociale kruideniers ondersteunen en een universeel recht op gezonde, duurzame en kwaliteitsvolle voeding garanderen zijn verschillende zaken. De sociale zekerheid voor voeding past volgens haar in de logica van een basisverzekering, vergelijkbaar met fundamentele rechten inzake wonen of arbeid.

Vervolgens reageert zij op de kritiek dat in de resolutie wordt verwezen naar het federale niveau. Zij wijst erop dat recente federale beslissingen net een zware impact zullen hebben op de regio's, in het bijzonder via een toenemende druk op de OCMW's, die nu al moeite hebben hun kerntaken te vervullen. Zij verwijst naar het wegvallen van rechten na langdurige werkloosheid en de afschaffing van inschakelingsuitkeringen voor jongeren, maatregelen die zij beschouwt als structurele oorzaken van armoede en dak- en thuisloosheid. Volgens haar is het aanspreken van het federale niveau dan ook geen afschuiven van verantwoordelijkheid, maar een noodzakelijke reactie op federale keuzes met zware regionale gevolgen.

De volksvertegenwoordigster formuleert vervolgens twee vragen aan de sprekers. De eerste betreft het universele karakter van de voorgestelde toelage binnen de sociale zekerheid voor voeding. Zij onderstreept haar steun voor een progressief sociaalzekerheidssysteem, waarin sterkere schouders meer bijdragen en kwetsbare gezinnen meer ondersteuning krijgen. Hoewel zij het principe van universaliteit onderschrijft om stigmatisering te vermijden en brede steun te garanderen, stelt zij zich vragen bij een vast bedrag voor alle gezinnen, en acht zij het verdedigbaar dat gezinnen met voldoende middelen minder ontvangen.

De tweede vraag heeft betrekking op preventie in de gezondheidszorg. Zij deelt de analyse dat het huidige systeem te weinig inzet op preventie en dat er aanzienlijke gezondheids- en kostenwinsten te boeken zijn via een beter voedingsbeleid. Zij vraagt of er cijfers beschikbaar zijn over de huidige kosten die specifiek samenhangen met slechte voeding en over het aantal gezonde levensjaren dat zou kunnen worden gewonnen door hier structureel op in te grijpen.

De heer Ibrahim Dönmez spreekt zijn waardering uit voor het werk van de initiatiefnemers en bedankt Solidaris voor de essentiële informatie. Het stemt hem zeer tevreden dat

projet pilote soit lancé à Schaerbeek, commune qu'il connaît bien et qu'il décrit comme marquée par une forte dualité socio-économique entre un haut de la commune plus aisé et un bas fortement touché par la précarité. Il estime que le mécanisme de solidarité proposé, permettant aux habitants plus favorisés de contribuer au bénéfice des plus vulnérables, constitue une démarche positive et conforme à ses propres convictions.

Il se dit toutefois attentif à la question centrale de la mise en œuvre concrète, en particulier à la manière dont les commerces et épiceries situés dans les quartiers les plus précaires pourront être sensibilisés à proposer une alimentation de meilleure qualité, tout en tenant compte du faible pouvoir d'achat de leur clientèle. Selon lui, la réussite du dispositif dépendra largement de cette capacité à agir sur l'offre locale.

Fort de son expérience de plus de vingt ans dans le milieu hospitalier bruxellois, il affirme connaître les liens étroits entre alimentation et santé, ainsi qu'entre environnement et santé. Il observe cependant que le lien entre environnement et alimentation reste moins bien compris. Il souligne que l'usage massif de pesticides, évoqué dans les présentations, entraîne des perturbations hormonales et des maladies métaboliques coûteuses pour la sécurité sociale. Il estime que cette réalité n'est pas suffisamment intégrée par l'ensemble des acteurs et qu'une adhésion large est indispensable.

Il insiste dès lors sur la nécessité d'un engagement politique clair pour assurer le succès du projet. À titre illustratif, il évoque de manière critique une récente déclaration parlementaire assimilant les pesticides à des « médicaments pour les plantes », et considère que la sensibilisation doit commencer au niveau politique.

Concernant le financement, il reconnaît que des économies budgétaires sont inévitables, tant au niveau fédéral qu'ailleurs. Il met toutefois en garde contre des coupes linéaires, notamment dans les soins de santé, qui ignoreraient la distinction fondamentale entre curatif et préventif. Il plaide pour un investissement accru dans la prévention, convaincu que cela permettrait à long terme de réaliser des économies substantielles. Il inscrit les projets présentés dans cette logique préventive et salue leur cohérence.

Il conclut en affirmant son soutien au projet, indique que des amendements seront proposés pour en améliorer certains aspects, et souhaite plein succès aux porteurs de l'initiative.

Mme Cécile Vainsel s'associe aux propos tenus sur l'article 23 de la Constitution, qu'elle considère comme l'un des fondements essentiels du système constitutionnel, et marque son adhésion au passage d'une logique d'aide alimentaire à la reconnaissance d'un droit à une alimentation saine. Elle appuie cette position par une expérience de

het proefproject werd opgestart in Schaarbeek, een gemeente die hij goed kent en waar volgens hem een grote sociaal-economische kloof bestaat tussen het welvarende hoog-Schaarbeek en het arme laag-Schaarbeek. Het voorgestelde solidariteitsmechanisme, waarbij inwoners die het goed hebben, een bijdrage kunnen leveren die ten goede komt aan kwetsbare personen, is volgens hem positief en sluit aan bij zijn persoonlijke overtuigingen.

Hij vraagt zich echter af hoe dit alles in de praktijk zal worden gebracht en dan vooral hoe de handelszaken en kruideniers in de armste wijken kunnen worden aangemoedigd om voedsel van betere kwaliteit aan te bieden, gelet op de geringe koopkracht van hun klanten. Volgens hem zal het succes van het systeem grotendeels afhangen van de mate waarin het kan inwerken op het lokale aanbod.

Met meer dan twintig jaar ervaring in het Brusselse ziekenhuiswezen zegt hij goed op de hoogte te zijn van het nauwe verband tussen voeding en gezondheid, en tussen milieu en gezondheid. Het verband tussen milieu en voeding is volgens hem echter iets dat nog altijd minder goed wordt begrepen. Hij benadrukt dat het massale gebruik van pesticiden, waarnaar in de uiteenzettingen werd verwezen, leidt tot hormonale verstoringen en stofwisselingsziekten die de sociale zekerheid veel geld kosten. Hij meent dat die realiteit niet voldoende wordt onderkend door alle actoren en dat een breed draagvlak onontbeerlijk is.

Daarom is er volgens hem een duidelijk politiek engagement nodig om het project te doen slagen. Om zijn punt duidelijk te maken, laat hij zich kritisch uit over een recente uitspraak van een parlementslid dat pesticiden omschreef als "medicijnen voor planten". Om te beginnen, is er bewustmaking nodig in de politiek.

Wat de financiering betreft, erkent hij dat besparingen onvermijdelijk zijn, zowel vanuit de federale overheid als elders. Hij waarschuwt echter voor lineaire bezuinigingen, in het bijzonder in de gezondheidszorg, die voorbijgaan aan het fundamentele onderscheid tussen voorkomen en genezen. Hij pleit voor meer investeringen in preventie, in de overtuiging dat die op lange termijn aanzienlijke besparingen zullen opleveren. De voorgestelde projecten, die hij vol lof bestempelt als consistent, passen volgens hem in die preventieve logica.

Afrondend spreekt hij zijn steun uit voor het ontwerp en geeft hij aan amendementen te zullen indienen om er bepaalde verbeteringen in aan te brengen. Hij wenst de drijvende krachten achter het initiatief veel succes.

Mevrouw Cécile Vainsel is het eens met de opmerkingen over artikel 23 van de Grondwet, dat zij beschouwt als een van de essentiële pijlers van het grondwettelijke systeem, en spreekt haar steun uit om van een logica die steunt op voedselhulp om te schakelen naar de erkenning van het recht op gezonde voeding. Om haar standpunt te

terrain dans sa commune, où la mise en place d'un frigo solidaire a mis en évidence que les difficultés d'accès à l'alimentation touchent des publics très divers, bien au-delà des seuls ménages traditionnellement précarisés. Selon elle, cette réalité confirme le caractère central de la question alimentaire.

Elle souligne l'ampleur du gaspillage alimentaire, qu'elle chiffre à environ 40 % de la production, et rappelle que sa réduction pourrait résoudre en grande partie les situations de faim, y compris en Belgique et à Bruxelles. Elle estime toutefois, à l'instar d'autres intervenants, que la lutte contre le gaspillage constitue une problématique distincte de celle du droit à une alimentation saine, qui est au cœur du débat.

Elle exprime ensuite des interrogations sur le modèle proposé. La création d'un nouveau pilier de la sécurité sociale soulève, selon elle, des questions de financement, dans un contexte où la sécurité sociale existante est déjà fragilisée. Elle se demande si l'augmentation des cotisations sociales constitue l'unique solution envisageable, alors que les travailleurs sont déjà fortement sollicités. Elle s'interroge également sur l'absence apparente des partenaires sociaux et des mutualités dans le dispositif proposé et souhaite des éclaircissements sur leur rôle potentiel.

Elle insiste sur le fait que l'alimentation relève aussi de la prévention et de l'éducation à la santé. À ce titre, elle questionne le rôle que pourrait jouer la Région bruxelloise, compétente en matière de sensibilisation, de politiques scolaires, de plans sociaux-santé intégrés, ainsi que de formation des professionnels de la santé. Elle estime important de réfléchir à ces leviers régionaux dans le cadre du droit à l'alimentation.

Elle soulève enfin la question de la capacité de production et de distribution d'aliments biologiques et durables en quantité suffisante. Elle s'interroge sur la viabilité des circuits courts et moyens pour nourrir l'ensemble de la population belge et bruxelloise. Tout en reconnaissant l'intérêt des projets pilotes locaux, elle souhaite connaître, si ces données existent déjà, le ressenti des citoyens participant à l'élaboration de ces politiques innovantes, qu'elle considère comme un élément d'évaluation important.

Mme Najima El Arbaoui constate que la résolution part d'une préoccupation légitime, à savoir que de plus en plus de personnes peinent à se payer une alimentation saine. Elle qualifie d'ambitieux et de social le concept de sécurité sociale de l'alimentation, et elle reconnaît la valeur de l'objectif.

En même temps, elle exprime des réserves claires quant à la faisabilité. Elle demande qui financera ce système, alors

staven, verwijst zij naar een proefproject met een deelkoelkast in haar gemeente, waaruit is gebleken dat allerlei bevolkingsgroepen met een sterk uiteenlopend profiel problemen ondervinden om toegang te krijgen tot voedsel, en dus niet alleen de klassieke kansarme gezinnen. Volgens haar bevestigt die realiteit dat voedsel een centraal aandachtspunt vormt.

Zij benadrukt dat veel voedsel, ongeveer 40% van de geproduceerde hoeveelheid, wordt verspild. Door minder te verspillen zouden we een groot deel van de situaties waarin mensen honger lijden, zowel in België als in Brussel, kunnen oplossen. Net als enkele andere sprekers is zij evenwel van mening dat de strijd tegen verspilling losstaat van het recht op gezonde voeding, waarover dit debat gaat.

Vervolgens stelt zij enkele vragen over het voorgestelde model. Zo vraagt zij zich af hoe de invoering van een nieuwe pijler van de sociale zekerheid zal worden gefinancierd, nu de bestaande sociale zekerheid reeds in moeilijk vaarwater verkeert. Zij vraagt ook of hogere sociale bijdragen de enige mogelijke oplossing vormen, gelet op het feit dat de werknemers al een aardige duit in het zakje doen. Voorts merkt zij op dat de sociale partners en de ziekenfondsen kennelijk niet worden betrokken bij het voorgestelde systeem. Zij zou graag meer te weten willen komen over de rol die zij zouden kunnen vervullen.

Zij benadrukt dat ook preventie en gezondheidseducatie van belang zijn op het vlak van voeding. In verband daarmee vraagt zij welke rol het Brussels Gewest zou kunnen spelen vanuit zijn bevoegdheid voor bewustmaking, schoolbeleid, geïntegreerde welzijns- en gezondheidsplannen en de opleiding van gezondheidswerkers. Volgens haar is het belangrijk om erover na te denken hoe die gewestelijke hefbomen kunnen worden ingezet voor het recht op voedsel.

Tot slot vraagt zij hoe het zit met de capaciteit om voldoende biologisch en duurzaam voedsel te produceren en te verdelen. Zij vraagt zich tevens af in hoeverre het haalbaar is om via de korte en middellange ketens de hele Belgische en Brusselse bevolking te voeden. De waarde van de lokale proefprojecten staat volgens haar buiten kijf. Toch wil zij, indien daarover al gegevens beschikbaar zijn, graag weten welk gevoel er leeft bij de burgers die mee vorm geven aan die vernieuwende beleidsinitiatieven. Volgens haar schuilt daarin een belangrijk beoordelingsmoment.

Mevrouw Najima El Arbaoui stelt vast dat de resolutie vertrekt vanuit een terechte bezorgdheid, namelijk dat steeds meer mensen moeite hebben om gezonde voeding te betalen. Het concept van sociale voedselzekerheid omschrijft zij als ambitieus en sociaal, en zij erkent de waarde van de doelstelling.

Tegelijkertijd uit zij duidelijke bedenkingen bij de haalbaarheid. Zij stelt de vraag wie dit systeem zal financieren,

que les cotisations sociales, les moyens publics et les revenus du capital sont déjà fortement sous pression. Selon elle, la sécurité sociale actuelle craque déjà, de sorte qu'il est extrêmement difficile d'ajouter un nouveau système à grande échelle. Elle met également en garde contre le risque de complexité et de bureaucratie. Avec des produits sélectionnés, des procédures d'approbation et des mécanismes de contrôle, le système risque de s'enliser avant même d'être réellement opérationnel.

Elle s'interroge également sur l'universalité de l'allocation proposée. Si tous bénéficient du même soutien, on risque à ses yeux de perdre de vue ceux qui en ont vraiment besoin. Elle suggère que des alternatives telles qu'une meilleure éducation à une alimentation saine, un soutien ciblé aux agriculteurs locaux et une politique sociale forte qui augmentent le pouvoir d'achat pourraient être plus efficaces qu'un modèle de subvention supplémentaire. Elle souscrit à l'ambition, mais souligne que la mise en œuvre doit être simplifiée, plus ciblée et plus abordable pour avoir une chance de réussir.

Elle pose ensuite des questions complémentaires aux initiateurs. Elle demande comment ils gèrent le risque qu'un système universel devienne impossible à payer pour l'autorité, et quelles autres sources de financement pourraient être envisagées, telles que des fonds privés. Elle demande également si le projet se poursuivra en l'absence de financement public.

Elle souligne ensuite les effets secondaires possibles pour les agriculteurs et les commerces locaux qui ne sont pas inclus dans le système et qui pourraient être désavantagés par rapport aux grands acteurs qui y participent. Selon elle, cela risque de mettre sous pression l'économie locale et les initiatives de circuit court. Enfin, elle se dit préoccupée par la mise en œuvre pratique, en particulier l'infrastructure logistique et numérique nécessaire aux cartes, au suivi et au contrôle. Elle craint que l'inertie, l'inefficacité et les coûts élevés risquent de mettre d'emblée le système en échec.

Elle dit pour conclure que la proposition part d'un objectif noble mais comporte, selon elle, des risques et des dangers réels, et elle demande des éclaircissements sur ces points.

Mme Hanina El Hamamouchi indique vouloir directement à l'essentiel en concentrant son intervention sur la faisabilité et l'efficacité de la proposition de sécurité sociale de l'alimentation.

Elle pose d'abord la question sur l'opportunité de créer une nouvelle branche de la sécurité sociale et demande s'il n'existe pas d'autres modalités pour atteindre les objectifs poursuivis. Ensuite, la députée questionne le budget global envisagé et souhaite connaître sa répartition entre les différents niveaux de pouvoir, notamment entre le fédéral et les régions. Elle demande également des précisions sur la répartition de la charge financière entre employeurs et travailleurs.

aangezien sociale bijdragen, overheidsmiddelen en kapitaalinkomsten reeds sterk onder druk staan. Volgens haar kraakt de bestaande sociale zekerheid vandaag al, waardoor het toevoegen van een grootschalig nieuw systeem bijzonder moeilijk is. Daarnaast waarschuwt zij voor het risico op complexiteit en bureaucratie. Met geselecteerde producten, goedkeuringsprocedures en controlemechanismen dreigt het systeem volgens haar vast te lopen nog voor het effectief operationeel wordt.

Zij plaatst ook vraagtekens bij het universele karakter van de voorgestelde toelage. Wanneer iedereen dezelfde ondersteuning ontvangt, bestaat volgens haar het risico dat de focus op wie het echt nodig heeft, verdwijnt. Zij suggereert dat alternatieven zoals meer educatie rond gezonde voeding, gerichte ondersteuning van lokale landbouwers en een sterk sociaal beleid dat de koopkracht verhoogt, mogelijk effectiever zijn dan een bijkomend subsidiemodel. De ambitie onderschrijft zij, maar zij benadrukt dat de uitvoering eenvoudiger, gericht en betaalbaar moet zijn om kans op slagen te hebben.

Vervolgens stelt zij bijkomende vragen aan de initiatiefnemers. Zij vraagt hoe zij omgaan met het risico dat een universeel systeem onbetaalbaar wordt voor de overheid, en welke alternatieve financieringsbronnen eventueel overwogen worden, zoals private middelen. Zij vraagt ook of het project zou worden voortgezet indien overheidsfinanciering uitblijft.

Daarnaast wijst zij op mogelijke neveneffecten voor lokale landbouwers en winkels die niet in het systeem worden opgenomen, en die daardoor benadeeld zouden kunnen worden ten opzichte van grotere spelers die wel deelnemen. Dit kan volgens haar druk zetten op de lokale economie en korte-keteninitiatieven. Tot slot uit zij haar bezorgdheid over de praktische uitvoering, met name de logistieke en digitale infrastructuur die nodig is voor kaarten, opvolging en controle. Zij vreest dat traagheid, inefficiëntie en hoge kosten het systeem kunnen doen falen bij de opstart.

Zij besluit dat het voorstel vertrekt vanuit een nobel doel, maar volgens haar ook reële risico's en gevaren inhoudt, en vraagt verduidelijking over deze punten.

Mevrouw Hanina El Hamamouchi geeft aan dat zij meteen ter zake wil komen en zich in haar betoog zal toespitsen op de haalbaarheid en efficiëntie van het voorgestelde socia-lezekerheidsmodel voor voedsel.

Eerst en vooral vraagt zij zich af of het wel wenselijk is om een nieuwe tak van de sociale zekerheid in het leven te roepen en of er geen andere manieren zijn om het beoogde doel te bereiken. Het parlamentslid stelt vervolgens een vraag over het vooropgestelde totale budget en wil graag vernemen hoe die middelen zullen worden verdeeld over de verschillende bestuursniveaus, met name tussen de federale overheid en de gewesten. Zij vraagt ook om te verduidelijken hoe de financiële lasten verdeeld zullen worden

Elle soulève la question des mécanismes de soutien renforcé pour les personnes les plus précaires et cherche à savoir quels suppléments seraient prévus, ainsi que sur quels critères ils seraient attribués. Elle revient ensuite sur un élément mentionné dans le projet, à savoir l'objectif d'assurer un prix juste aux producteurs. Elle observe toutefois qu'en consultant le site internet du dispositif, peu de commerces semblent présents à Bruxelles, et demande une explication à ce sujet.

Enfin, elle interroge explicitement le rôle qui serait confié aux mutualités dans le cadre du système proposé. Elle précise que, si toutes les réponses ne peuvent être apportées immédiatement, elle souhaite les recevoir par écrit avant le vote.

M. Gilles Verstraeten constate que la proposition aborde simultanément un grand nombre de problèmes généralement traités séparément, tels que l'agriculture et la production alimentaire, les prix pour les agriculteurs, la santé, l'accès à l'alimentation et la pauvreté. Il juge excessif cet amalgame des problématiques et estime que le système proposé est présenté comme une solution intégrale. Dans une certaine mesure, il considère cela comme utopique et problématique.

Il remet fondamentalement en question la décision d'ajouter une nouvelle composante à la sécurité sociale. Selon lui, la sécurité sociale vise essentiellement à assurer les risques imprévus ou difficiles à supporter dans une vie, tels que la maladie, le chômage et la vieillesse, et à prémunir les personnes de toute dépendance à l'égard de la charité. Aujourd'hui, ce système est déjà fortement sous pression en raison des changements démographiques et de l'augmentation des coûts, un problème qui se pose dans presque tous les pays occidentaux. Dans ce contexte, il juge peu judicieux d'ajouter un autre pilier coûteux, avec des cotisations supplémentaires et une nouvelle bureaucratie en matière d'alimentation.

Le député met en garde contre le fait que des cotisations supplémentaires augmenteront encore les charges déjà élevées sur le travail, en particulier pour les bas salaires, et qu'un système universel octroierait aussi des moyens à des personnes qui n'en ont pas besoin. En outre, la proposition elle-même reconnaît que les cotisations seront insuffisantes et que des moyens publics supplémentaires seront nécessaires, alors que selon lui, ce financement global risque déjà de devenir insoutenable. Il se demande s'il n'est pas plus judicieux de rester dans une logique d'assistance et d'apporter aux personnes ayant des besoins concrets un soutien ciblé, financé sur les moyens généraux, au lieu de mettre en place une nouvelle structure de sécurité sociale.

Il s'inquiète en outre de possibles hausses des prix si on subventionne certaines formes de consommation au

tussen de werkgevers en werknemers.

Voorts vraagt zij hoe het zit met de uitgebreidere steun voor de meest kwetsbare personen. Zij wil graag weten in welke toeslagen wordt voorzien en op basis van welke criteria die zouden worden toegekend. Vervolgens gaat zij in op een ander onderdeel van het project, namelijk de doelstelling om een eerlijke prijs te garanderen voor de producenten. Op de website die aan het initiatief is gewijd, heeft zij gemerkt dat er in Brussel maar weinig winkels zijn die eraan meedoen. Zij vraagt hoe dat komt.

Ten slotte vraagt zij uitdrukkelijk welke rol de ziekenfondsen in het voorgestelde systeem zouden krijgen. Zij zou de antwoorden op de vragen die niet onmiddellijk kunnen worden beantwoord, graag schriftelijk ontvangen alvorens tot de stemming wordt overgegaan.

De heer Gilles Verstraeten stelt vast dat het voorstel een groot aantal problemen samenneemt die doorgaans afzonderlijk worden benaderd, zoals landbouw en voedselproductie, prijzen voor landbouwers, gezondheid, toegang tot voedsel en armoede. Hij vindt dat deze problematieken te sterk op één hoop worden gegooid en dat het voorgestelde systeem wordt gepresenteerd als een allesomvattende oplossing. Dat acht hij in zekere mate utopisch en problematisch.

Hij plaatst fundamentele vraagtekens bij de keuze om een nieuw luik toe te voegen aan de sociale zekerheid. Volgens hem is de sociale zekerheid in essentie bedoeld om onvoorziene of moeilijk te dragen levensrisico's te verzekeren, zoals ziekte, werkloosheid en ouderdom, en om mensen te beschermen tegen afhankelijkheid van liefdadigheid. Dat systeem staat vandaag al zwaar onder druk door demografische veranderingen en stijgende kosten, een probleem dat zich in bijna alle westerse landen stelt. In die context acht hij het onverstandig om er een nieuwe, kostelijke pijler aan toe te voegen, met bijkomende bijdragen en een nieuwe bureaucratie rond voedsel.

De volksvertegenwoordiger waarschuwt dat extra bijdragen de al hoge lasten op arbeid verder verhogen, vooral voor lagere lonen, en dat een universeel systeem ertoe leidt dat middelen ook terechtkomen bij mensen die ze niet nodig hebben. Bovendien erkent het voorstel zelf dat bijdragen onvoldoende zullen zijn en dat bijkomende staatsmiddelen nodig zijn, terwijl die algemene financiering volgens hem al onhoudbaar dreigt te worden. Hij vraagt zich af of het niet logischer is om binnen een bijstandslogica te blijven en gericht steun te verlenen aan mensen met concrete noden, gefinancierd uit algemene middelen, in plaats van een nieuwe sociale zekerheidsstructuur op te zetten.

Daarnaast uit hij bezorgdheid over mogelijke prijsstijgingen door het subsidiëren van specifieke vormen van

moyen de bons alimentaires. Selon lui, les subventions à la consommation entraînent souvent une hausse des prix, surtout lorsqu'elles sont universelles. Il affirme que le problème fondamental des personnes en situation de précarité n'est pas le manque de nourriture, mais le manque de moyens, qui se manifeste dans d'autres domaines de la vie tels que le logement et l'habillement. À cet égard, il souligne le faible taux d'activité à Bruxelles et considère que la solution réside en grande partie dans l'activation et l'autonomisation accrue des personnes, plutôt que dans un système complexe de bons.

En ce qui concerne la production alimentaire, il comprend qu'en vertu de la proposition, les bons vaudraient principalement pour les aliments biologiques. Il conteste toutefois que l'alimentation biologique soit démontrablement plus saine que l'alimentation conventionnelle et se réfère à un consensus scientifique qui, selon lui, ne le confirme pas. Il souligne que l'agriculture biologique est moins productive et plus coûteuse, et qu'elle n'est pas en mesure de nourrir durablement l'ensemble de la population mondiale. Sur le plan écologique aussi, il considère que les avantages sont ambigus, car des rendements moins importants par hectare entraînent souvent des coûts environnementaux plus élevés par unité produite.

L'orateur rejette en outre le raisonnement selon lequel la production locale est toujours plus écologique, arguant que l'importation de certains produits de pays où ils poussent naturellement est parfois plus respectueuse de l'environnement qu'une culture locale dans des conditions artificielles. Enfin, il aborde l'argument santé et affirme que l'obésité est aujourd'hui davantage un problème de prospérité. Selon lui, il est en principe moins cher de manger sain que malsain, mais cela demande du temps, de la planification et de l'énergie. Il affirme qu'il est impossible de concilier une alimentation qui soit à la fois bon marché, pratique et saine. Les personnes en situation de précarité manquent souvent de temps, de calme et de moyens pour préparer elles-mêmes des aliments frais, en particulier dans des contextes d'incertitude et de pression familiale.

Le député conclut que le système proposé ne résout pas ces problèmes sous-jacents, mais débouche plutôt sur un modèle coûteux, paternaliste et hautement réglementé qui, à ses yeux, n'apporte pas une réponse efficace et proportionnée aux problèmes. Il considère que d'autres instruments politiques plus simples et plus ciblés sont plus appropriés.

Mme Stéphanie Lange relève que des projets pilotes existent aujourd'hui dans plusieurs régions et villes, notamment à Bruxelles, à Schaerbeek, mais s'interroge sur l'existence d'exemples plus aboutis. Elle demande si un pays a déjà mis en œuvre de manière concrète une sécurité sociale de l'alimentation et, le cas échéant, quels résultats tangibles ont pu être observés.

consomptie via voedselbonnen. Volgens hem leiden consumptiesubsidies vaak tot hogere prijzen, zeker wanneer ze universeel worden ingevoerd. Hij stelt dat het kernprobleem bij mensen in armoede niet een gebrek aan voedsel is, maar een gebrek aan middelen, dat zich ook uit in andere levensdomeinen zoals huisvesting en kleding. In dat verband wijst hij op de lage activiteitsgraad in Brussel en ziet hij een belangrijk deel van de oplossing in activering en het versterken van de autonomie van mensen, eerder dan in een complex bonnensysteem.

Wat de voedselproductie betreft, begrijpt hij het voorstel zo dat de bonnen vooral voor biologische voeding zouden gelden. Hij betwist echter dat biologische voeding aantoonbaar gezonder is dan conventionele voeding en verwijst naar wetenschappelijke consensus die dit volgens hem niet bevestigt. Hij benadrukt dat biolandbouw minder productief en duurder is, en dat zij volgens hem niet in staat is om de volledige wereldbevolking duurzaam te voeden. Ook ecologisch acht hij de voordelen niet eenduidig, omdat lagere opbrengsten per hectare vaak leiden tot hogere milieukosten per geproduceerde eenheid.

De spreker verwerpt bovendien de redenering dat lokale productie altijd ecologischer is en stelt dat import van bepaalde producten uit landen waar ze natuurlijk groeien soms milieuvriendelijker is dan lokale teelt onder kunstmatige omstandigheden. Tot slot gaat hij in op het gezondheidsargument en stelt hij dat obesitas vandaag eerder een welvaartsprobleem is. Volgens hem is gezond eten in principe goedkoper dan ongezond eten, maar vergt het tijd, planning en energie. Hij schetst een spanningsveld tussen goedkoop, gemakkelijk en gezond eten, waarbij men nooit alle drie tegelijk kan hebben. Bij mensen in precarie omstandigheden ontbreken vaak de tijd, rust en middelen om zelf verse voeding te bereiden, zeker in contexten van onzekerheid en gezinsdruk.

De volksvertegenwoordiger besluit dat het voorgestelde systeem deze onderliggende problemen niet oplost, maar eerder leidt tot een duur, paternalistisch en sterk gereguleerd model dat volgens hem geen efficiënt en proportioneel antwoord biedt op de problematiek. Hij acht andere, eenvoudigere en gerichtere beleidsinstrumenten geschikter.

Mevrouw Stéphanie Lange merkt op dat er momenteel in verschillende gewesten en steden proefprojecten lopen, onder meer in Brussel en Schaerbeek, maar zij vraagt zich af of er ook voorbeelden zijn van initiatieven die al verder gevorderd zijn. Zij vraagt of er een land is dat reeds een socialezekerheidsmodel voor voedsel heeft ingevoerd en, zo ja, welke concrete resultaten dat heeft opgeleverd.

Elle questionne également l'existence de données permettant d'évaluer l'évolution des comportements alimentaires, que ce soit dans des expériences internationales comparables ou dans les projets pilotes belges actuellement en cours. Elle souhaite ensuite obtenir des précisions sur la gouvernance démocratique envisagée pour une éventuelle sécurité sociale de l'alimentation, notamment quant à la représentation des usagers, des producteurs, des mutualités et des pouvoirs publics.

Enfin, se référant à la résolution en discussion, elle revient sur la mention d'une étude de faisabilité à réaliser. Elle demande par qui cette étude devrait, selon les porteurs du projet, être menée et selon quelles modalités concrètes, afin d'éclairer utilement la décision politique.

Mme Farida Tahar souligne suivre ce dossier depuis un certain temps et reconnaît le caractère légitime des nombreuses questions et réserves exprimées par ses collègues, qu'elle dit avoir elle-même partagées au début de sa réflexion.

La députée rappelle le cadre particulier de l'exercice, la discussion mêlant à la fois audition et présentation d'une proposition de résolution. Elle souligne que le texte soumis est, par nature, perfectible et ouvert aux amendements. Déposée avant l'été 2024 puis relevée de caducité, la résolution ne peut plus être modifiée dans son développement, mais peut l'être dans ses considérants et ses dispositifs. Elle insiste sur le fait que la résolution n'impose nullement la mise en œuvre d'une sécurité sociale de l'alimentation: elle demande en premier lieu une étude de faisabilité à l'échelle nationale et prévoit une éventuelle mise en œuvre uniquement en fonction des résultats obtenus. Elle se dit disposée à reformuler certains passages afin de rassurer les groupes politiques.

L'oratrice réagit notamment à certaines critiques formulées, en particulier sur le caractère universel du dispositif. Selon elle, le principe même d'une sécurité sociale de l'alimentation repose sur l'universalité du droit à une alimentation saine et durable, sans discrimination. Elle rappelle que les dispositifs d'aide alimentaire ciblée existent déjà et doivent être maintenus, mais qu'ils poursuivent d'autres objectifs. La sécurité sociale de l'alimentation vise un changement structurel, qui concerne aussi bien les personnes précarisées que les classes moyennes et les plus aisées.

Concernant les reproches liés au renvoi vers le niveau fédéral, elle refuse toute logique de défaussement entre niveaux de pouvoir. Elle estime que la Région bruxelloise a toute légitimité pour ouvrir ce débat, tout en interpellant le fédéral, également compétent. Elle appelle à assumer

Zij vraagt ook of er gegevens beschikbaar zijn om de veranderende eetgewoonten te evalueren, afkomstig van vergelijkbare internationale experimenten of Belgische proefprojecten die momenteel worden uitgevoerd. Voorts wil zij graag weten hoe een eventueel socialezekerheidsmodel voor voedsel democratisch zou worden beheerd en op welke manier de gebruikers, de producenten, de ziekenfondsen en de overheid daarbij vertegenwoordigd zouden zijn.

Ten slotte verwijst zij naar de uit te voeren haalbaarheidsstudie waarvan in de ter bespreking voorliggende resolutie sprake is. Zij vraagt wie die studie volgens de indieners van het ontwerp zou moeten uitvoeren en op welke manier dat dient te gebeuren, zodat de politieke besluitvorming degelijk kan worden onderbouwd.

Mevrouw Farida Tahar benadrukt dat dit onderwerp haar al enige tijd bezighoudt. Zij begrijpt de vele terechte vragen en bedenkingen van haar collega's. Ook zij had die in het begin.

Het parlementslid wijst op de bijzondere manier waarop bij de bespreking van dit dossier te werk wordt gegaan, met zowel een hoorzitting als de voorstelling van een voorstel van resolutie. Zij beklemtoont dat de voorgelegde tekst vatbaar is voor verbetering en aanpassingen. De toelichting van de resolutie, die voor de zomer van 2024 werd ingediend en vervolgens van verval werd ontheven, kan niet meer worden gewijzigd, maar wel de consideransen en het verzoekende gedeelte. Zij benadrukt dat de resolutie op geen enkele manier de invoering van een socialezekerheidsmodel voor voedsel oplegt. Er wordt in gevraagd om eerst een nationale haalbaarheidsstudie uit te voeren en om het systeem pas daarna al naargelang van de resultaten ervan eventueel te implementeren. Zij stelt dat zij bereid is om bepaalde passages te herformuleren om de politieke fracties gerust te stellen.

De spreker reageert op een aantal geuite punten van kritiek, onder meer over de universele aard van het systeem. Volgens haar berust het socialezekerheidsmodel voor voedsel in beginsel op het universele recht op gezonde en duurzame voeding, zonder enige vorm van discriminatie. Zij wijst erop dat er al initiatieven voor gerichte voedselhulp bestaan en dat die behouden moeten blijven, maar dat daar andere doelstellingen aan verbonden zijn. Het socialezekerheidsmodel voor voedsel beoogt een structurele verandering teweeg te brengen, zowel voor kwetsbare personen als voor de middenklasse en de welgestelde bevolkingsgroepen.

Er kwam ook kritiek op de doorverwijzing naar de federale overheid. Zij gaat niet mee in een logica waarbij bestuursniveaus de verantwoordelijkheid op elkaar afschuiven. Zij vindt dat het Brussels Gewest het volste recht heeft om hierover een debat op gang te brengen en zich daarbij te wenden tot de federale overheid, die in dat verband ook

collectivement les responsabilités et à ne pas bloquer la réflexion pour des raisons de positionnement politique. Elle affirme que le débat doit dépasser les clivages partisans et rappelle que tous les groupes ont exprimé leur adhésion à l'objectif fondamental d'un accès universel à une alimentation saine et durable.

Sur la question du financement, elle reconnaît que les modalités restent à approfondir. Si les cotisations sociales sur le travail et le capital constituent aujourd'hui la piste privilégiée par les experts, elle souligne que d'autres options existent. Elle renvoie à l'étude récente de FIAN, qui évoque notamment des chèques-repas pour allocataires sociaux, des taxes sur les aliments malsains et ultra-transformés, une taxation du patrimoine financier, la suppression de subsides aux énergies fossiles dans l'agroalimentaire, la lutte contre la fraude et l'évasion fiscales, ainsi que la prise en compte des coûts cachés et des externalités négatives du système alimentaire actuel.

Elle répond enfin à certaines critiques relatives à l'écologie et à l'importation des denrées. Elle réfute l'idée d'une « obsession écologiste » et affirme qu'il s'agit avant tout d'une responsabilité politique face aux constats établis. Elle précise que le projet ne vise pas à supprimer toute importation alimentaire, ce qui serait irréaliste, mais à interroger les marges de relocalisation possibles pour certains produits. Elle reconnaît que certaines importations resteront nécessaires et conclut en se disant ouverte à améliorer le texte, à intégrer des amendements et à travailler de manière transversale afin de saisir l'opportunité du débat.

Mme Gisèle Mandaila considère l'alimentation saine comme un enjeu central de santé publique et indique que le groupe DéFI a pris connaissance de la proposition de résolution visant à renforcer le droit universel à l'alimentation et à favoriser le modèle de la sécurité sociale de l'alimentation.

La députée rappelle plusieurs chiffres qu'elle estime particulièrement parlants: des dizaines de milliers d'enfants sautent au moins un repas par jour en raison de l'extrême pauvreté, environ 600.000 personnes recourent à l'aide alimentaire, une part importante d'entre elles consomment insuffisamment fruits et légumes, plus de deux millions de personnes sont à risque de pauvreté ou d'exclusion sociale et plus d'un Belge sur dix vit en situation de privation matérielle et sociale. Ces données illustrent, selon elle, l'ampleur du problème que la résolution met en lumière.

over bepaalde bevoegdheden beschikt. Zij roept op om blijk te geven van collectieve verantwoordelijkheidszin en het debat niet te hinderen om redenen die verband houden met politieke profilering. Zij stelt dat het debat de partijpolitieke breuklijnen dient te overstijgen en wijst erop dat alle fracties hebben aangegeven achter de fundamentele doelstelling te staan om iedereen toegang te laten hebben tot gezonde en duurzame voeding.

Met betrekking tot de financiering erkent zij dat de nadere details nog moeten worden uitgewerkt. Hoewel sociale bijdragen op arbeid en kapitaal momenteel de voorkeur genieten onder deskundigen, wijst zij erop dat er ook nog andere opties zijn. Zij verwijst naar de recente studie van FIAN, waarin onder meer sprake is van maaltijdcheques voor gerechtigden op een sociale uitkering, maar ook van belastingen op ongezonde en ultrabewerkte voeding, een heffing op het financiële vermogen, de afschaffing van subsidies voor fossiele brandstoffen in de agrovoedingssector en het bestrijden van belastingfraude en -ontduiking. Voorts wordt erin geopperd om tevens rekening te houden met de verborgen kosten en de negatieve neveneffecten van het huidige voedingssysteem.

Ten slotte reageert zij op bepaalde punten van kritiek die betrekking hebben op ecologie en de invoer van voedingswaren. Zij weerlegt de opvatting dat er sprake zou zijn van een "obsessie voor het milieu" en voert aan dat het er in de eerste plaats op aankomt politieke verantwoordelijkheid te nemen voor de vastgestelde problemen. Zij verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om geen voedsel meer in te voeren, wat niet realistisch is, maar om na te gaan in hoeverre het mogelijk is om bepaalde producten te herlokalisieren. Zij erkent dat het nodig zal blijven om bepaalde producten in te voeren. Afrondend zegt dat zij ervoor openstaat om de tekst te verbeteren, er aanpassingen in te werken en transversaal te gaan om het debat te baat te nemen.

Mevrouw Gisèle Mandaila benadrukt dat gezonde voeding van wezenlijk belang is voor de volksgezondheid. De DéFI-fractie heeft kennis genomen van het voorstel van resolutie dat ertoe strekt het universele recht op voedsel te versterken en het socialezekerheidsmodel voor voedsel te bevorderen.

Het parlementslid verwijst naar verschillende cijfers die zij bijzonder veelzeggend vindt: tienduizenden kinderen slaan minstens één maaltijd per dag over wegens extreme armoede, ongeveer 600.000 mensen zijn afhankelijk van voedselhulp, een aanzienlijk deel van hen eet onvoldoende fruit en groenten, meer dan twee miljoen mensen dreigen in armoede te belanden of het slachtoffer te worden van sociale uitsluiting en meer dan één Belg op tien verkeert in een situatie van materiële en sociale deprivatie. Die cijfers tonen volgens haar de omvang van het probleem aan dat in de resolutie onder de aandacht wordt gebracht.

S'appuyant sur son expérience personnelle de distribution de colis alimentaires, elle souligne que les bénéficiaires y recourent sans choix ni plaisir, souvent contraints de renoncer à leur propre alimentation ou à des soins pour nourrir leurs enfants. Elle estime inadmissible que de telles situations existent en Belgique, et particulièrement à Bruxelles. Elle rappelle que le droit à l'alimentation est consacré par les textes internationaux et qu'il s'est progressivement enrichi d'une dimension durable intégrant les enjeux environnementaux, éthiques et de santé.

Elle évoque les revendications croissantes de la société civile en faveur d'une sécurité sociale de l'alimentation, dans laquelle chaque citoyen recevrait une allocation permettant l'accès à des produits répondant à des critères de qualité. Elle souligne que de nombreux chercheurs appellent à un renouvellement profond des politiques alimentaires face aux limites et aux risques des modèles actuels. Elle rappelle également que les pouvoirs publics, tant au niveau régional qu'eupéen, ont développé des stratégies alimentaires, comme *Good Food* à Bruxelles ou *Manger demain* en Wallonie, même si leurs résultats restent encore modestes et peu traduits en instruments juridiques contraignants.

Elle insiste sur l'importance d'une approche transversale de l'alimentation, couvrant l'économie, l'emploi, l'environnement, la santé et le climat, mais aussi sur la dimension démocratique et participative de ces politiques. Elle met en garde contre un système alimentaire à plusieurs vitesses qui réserverait l'alimentation saine aux plus aisés, rappelant que les familles en grande précarité subissent une double peine: une alimentation de moindre qualité et une culpabilisation sociale.

Pour son groupe, la sécurité sociale de l'alimentation constitue une réponse pertinente à la fois à la difficulté d'accès à une alimentation saine et suffisante et à la nécessité d'orienter la production agricole vers plus de qualité. Elle estime toutefois qu'un montant identique pour tous les ménages n'est pas opportun: la prestation devrait être dégressive selon les revenus afin de cibler prioritairement les ménages les plus précarisés, tout en renforçant la sensibilisation des citoyens à une alimentation saine.

La députée attire l'attention sur la complexité institutionnelle d'une telle réforme, qui impliquerait des compétences fédérales et régionales en matière de sécurité sociale, d'agriculture et de normes alimentaires, et nécessiterait une coopération étroite entre niveaux de pouvoir.

Elle interroge enfin les modalités concrètes du conventionnement des produits et des producteurs: comment garantir que les citoyens consomment effectivement des produits

Uit haar persoonlijke ervaring met het uitdelen van voedselpakketten heeft zij geleerd dat de begunstigden die niet voor hun plezier aannemen, noch ervoor kiezen. Vaak zien ze noodgedwongen af van hun eigen voedsel of zorg om hun kinderen te eten te kunnen geven. Zij vindt het onaanvaardbaar dat dergelijke situaties bestaan in België, en in het bijzonder in Brussel. Zij wijst erop dat het recht op voedsel bekrachtigd is door internationale teksten en dat daar geleidelijk ook een duurzaamheidsaspect aan werd toegevoegd, met aandacht voor de uitdagingen op het vlak van milieu, ethiek en gezondheid.

Zij stelt dat het maatschappelijk middenveld steeds meer aanstuurt op een sociaizekerheidsmodel voor voedsel, waarbij elke burger een toelage zou krijgen om producten te kopen die voldoen aan bepaalde kwaliteitscriteria. Zij benadrukt dat veel onderzoekers ervoor pleiten om het voedselbeleid wegens de beperkingen en risico's van de huidige modellen grondig bij te sturen. Zij verwijst ook naar de voedselstrategieën die zowel de gewesten als Europa hebben uitgewerkt, zoals *Good Food* in Brussel en *Manger demain* in Wallonië, ook al zijn de resultaten ervan nog bescheiden en slechts in beperkte mate omgezet in bindende wettelijke instrumenten.

Zij vindt het belangrijk om het voedselbeleid op een overkoepelende manier te benaderen en daarbij ook economie, werk, milieu, gezondheid en klimaat in aanmerking te nemen. Daarnaast legt zij de klemtoon op het democratische en inspraakgerichte gehalte van een dergelijk beleid. Zij waarschuwt voor een voedingssysteem met verschillende snelheden, waarbij gezonde voeding voorbehouden blijft voor wie er de middelen voor heeft, terwijl gezinnen die in extreme armoede leven, twee keer worden gestraft: zij moeten het stellen met voedsel van mindere kwaliteit en kampen met een schuldgevoel ten aanzien van de maatschappij.

Volgens haar fractie vormt het sociaizekerheidsmodel voor voedsel een zinvolle manier om voldoende en gezond voedsel toegankelijk te maken en de landbouwproducenten aan te sporen om in te zetten op een hogere kwaliteit. Eenzelfde bedrag voor alle gezinnen vindt ze echter niet opportuun: de toelage zou degressief moeten zijn volgens het inkomen, zodat in eerste instantie de armste gezinnen worden bereikt. Daarnaast moet de bevolking ook beter bewust worden gemaakt van het belang van gezonde voeding.

Het parlementslid vestigt de aandacht op de institutionele complexiteit van een dergelijke hervorming, aangezien die verband houdt met zowel federale als gewestelijke bevoegdheden op het gebied van sociale zekerheid, landbouw en voedselnormen en een nauwe samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus vereist is.

Tot slot vraagt zij hoe de conventionering van producten en producenten concreet zal worden geregeld. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen daadwerkelijk gezonde en

sains et durables et dans quel cadre juridique définir les critères de conventionnement.

Elle conclut en soulignant que le principal atout de la sécurité sociale de l'alimentation réside dans sa capacité à lutter simultanément contre la pauvreté, la faim et les inégalités, tout en soutenant la transition écologique du système alimentaire. La résolution poursuit selon elle un objectif légitime: demander une étude de faisabilité. Si celle-ci s'avère concluante, elle permettra d'envisager la mise en œuvre du dispositif. Pour son groupe, cette démarche relève avant tout du bon sens.

M. Briec Wathelet, coordinateur étude et plaidoyer chez Solidaris, remercie l'ensemble des intervenants pour leurs questions et revient d'abord sur le rôle des mutualités dans une éventuelle sécurité sociale de l'alimentation. Il précise que Solidaris, en tant que mutualité progressiste, envisage un rôle différencié à court et à long terme. À court terme, dans les projets locaux et pilotes, les mutualités peuvent constituer un relais essentiel grâce à leur ancrage de terrain et à leurs milliers de contacts quotidiens avec les affiliés, facilitant ainsi l'implication de publics divers. Elles pourraient également, dans le respect strict de la législation sur la protection des données et du secret professionnel, contribuer au suivi et à l'évaluation de ces projets, notamment en analysant l'impact sur la consommation de soins et en comparant les effets selon les groupes sociaux.

À plus long terme, dans l'hypothèse d'une sécurité sociale de l'alimentation nationale, il estime que l'expertise des mutualités en tant qu'organismes de paiement et acteurs de la concertation avec les prestataires pourrait être utile, tout en soulignant que celles-ci ne devraient en aucun cas être les seules actrices du dispositif. Une implication des autres mutualités, des syndicats et d'autres partenaires lui paraît indispensable.

L'intervenant répond ensuite aux critiques portant sur le coût estimé du dispositif, jugé utopique par certains. Il considère au contraire que si les problèmes sont aujourd'hui si profonds, c'est précisément parce qu'ils ont été traités de manière trop sectorielle. Selon lui, la précarité se manifeste de façon transversale dans les guichets des mutualités, où les questions de santé se mêlent désormais à celles du logement, de l'énergie ou de l'accès à l'alimentation. Séparer artificiellement ces dimensions contribuerait aux dysfonctionnements actuels.

Sur le plan conceptuel, il reconnaît la légitimité du débat philosophique portant sur la qualification de l'alimentation comme risque social. Il indique qu'une étude juridique a

durzame producten gaan eten en binnen welk wettelijk kader zullen de conventioneringscriteria worden bepaald?

De belangrijkste troef van het socialezekerheidsmodel voor voedsel schuilt volgens haar in het feit dat het de mogelijkheid biedt om armoede, honger en ongelijkheid samen aan te pakken, en dat het daarnaast ook de ecologische transitie van het voedselsysteem in de hand werkt. Het doel van de resolutie, waarin wordt gevraagd om een haalbaarheidsstudie uit te voeren, is volgens haar gewettigd. Indien de resultaten van die studie overtuigend zijn, kan worden overwogen om het systeem daadwerkelijk in te voeren. Volgens haar fractie getuigt een dergelijke aanpak vooral van gezond verstand.

De heer Briec Wathelet, coördinator onderzoek en belangenbehartiging bij Solidaris, bedankt alle sprekers voor hun vragen en gaat eerst in op de rol die de ziekenfondsen zouden kunnen spelen in een socialezekerheidsmodel voor voedsel. Hij verduidelijkt dat Solidaris, als progressief ziekenfonds, een onderscheiden rol op korte en lange termijn voor ogen heeft. Op korte termijn kunnen de ziekenfondsen in de lokale projecten en proefprojecten fungeren als tussenschakel dankzij hun lokale verankering en het dagelijkse contact dat ze hebben met hun duizenden leden, waardoor gemakkelijk verschillende doelgroepen kunnen worden bereikt. Daarnaast zouden ze, binnen de wettelijke regels over gegevensbescherming en het beroepsgeheim, hun steentje kunnen bijdragen aan de follow-up en evaluatie van die projecten door de impact van de projecten op de zorgconsumptie te onderzoeken en de gevolgen ervan voor de verschillende sociale bevolkingsgroepen te vergelijken.

Indien er een nationaal socialezekerheidsstelsel voor voedsel zou komen, kan de expertise die de ziekenfondsen hebben opgebouwd als uitbetalingsinstanties en gesprekspartners van de zorgverstrekkers, van pas komen. Hij benadrukt echter dat zij in geen geval de enige spelers in het systeem mogen zijn. Het lijkt hem absoluut noodzakelijk om er ook de andere ziekenfondsen, de vakbonden en andere partners bij te betrekken.

Vervolgens reageert de spreker op de kritiek met betrekking tot de geschatte kostprijs van het systeem, die sommigen onrealistisch vinden. Dat de problemen vandaag zo diepgeworteld zijn, komt volgens hem doordat ze te veel vanuit een hokjesdenken werden aangepakt. Volgens hem komt de alomvattende aard van het armoedeprobleem duidelijk tot uiting aan de loketten van de ziekenfondsen, waar in de vragen over gezondheid tegenwoordig ook vragen over huisvesting, energie en de toegang tot voeding verweven zijn. Door die problemen kunstmatig van elkaar te scheiden, worden de huidige tekortkomingen van het systeem alleen maar groter.

Voorts vindt hij het een goed idee om van gedachten te wisselen over de conceptuele bestempeling van voeding als sociaal risico. Uit een juridische studie is gebleken dat die

montré que certaines dimensions de l'alimentation, notamment liées à la malbouffe et à ses conséquences sanitaires, pourraient effectivement relever de cette logique. Il insiste toutefois sur la nécessité d'approfondir ce débat, notamment au regard du poids financier d'un tel dispositif.

Il rappelle que si les dépenses de la sécurité sociale augmentent, les recettes ont également été réduites par des choix politiques successifs, ce qui est selon lui trop souvent occulté. Concernant le financement, il admet que les cotisations sociales seules ne suffiraient probablement pas à couvrir un coût de cette ampleur dans le contexte politique actuel. Il souligne néanmoins que l'histoire de la sécurité sociale montre que des mécanismes solidaires ont souvent émergé avant même l'existence de cadres légaux complets, à travers des caisses de secours et des initiatives collectives portées par les travailleurs eux-mêmes.

L'intervenant insiste sur l'importance des projets pilotes fondés sur l'adhésion volontaire, afin de tester concrètement les mécanismes et de permettre aux citoyens de s'approprier le principe de la solidarité alimentaire. Concernant la crainte d'une bureaucratie excessive, il reconnaît le risque mais rappelle que la bureaucratie actuelle de la sécurité sociale permet aussi des transferts sociaux essentiels, sans lesquels la pauvreté serait bien plus étendue. Il admet toutefois que la lisibilité du système et l'évitement d'un dispositif technocratique illisible seront des conditions indispensables à sa légitimité.

Sur la question de l'obésité, il reconnaît qu'elle est en partie liée à l'évolution de la société de consommation, mais insiste sur la responsabilité collective dans un phénomène qui touche aujourd'hui près d'une personne sur deux. Il défend l'idée que la sécurité sociale de l'alimentation permettrait de rééquilibrer la responsabilité entre l'individu et la collectivité, sans imposer des choix alimentaires, mais en créant un cadre favorisant une alimentation de meilleure qualité.

Il précise enfin que l'objectif n'est ni un abandon au marché ni un contrôle étatique total, mais un système conventionnel fondé sur des accords entre acteurs de terrain, validés et soutenus par les pouvoirs publics. Il conclut en indiquant que Solidaris souhaite répondre de manière plus détaillée et écrite aux nombreuses questions soulevées et remercie le Parlement d'avoir permis un débat qu'il juge porteur d'un potentiel important pour l'avenir, après plusieurs années sans discussion institutionnelle sur ces enjeux.

M. Jonathan Peuch, chargé de recherche et de plaidoyer auprès de l'ASBL FIAN Belgium, remercie les parlementaires pour la qualité élevée des questions et du débat,

logica inderdaad opgaat voor bepaalde voedingssoorten, zoals junkfood, en de gevolgen ervan voor de gezondheid. Hij dringt er echter op aan om daarover een debat ten gronde te voeren, vooral in het licht van de financiële omvang van een dergelijk systeem.

Hij wijst erop dat de socialezekerheidsuitgaven weliswaar stijgen, maar dat tegelijk de inkomsten door opeenvolgende beleidskeuzes zijn gedaald, iets waar volgens hem al te vaak aan wordt voorbijgegaan. Wat de financiering betreft, geeft hij toe dat de sociale bijdragen in de huidige politieke context waarschijnlijk niet zullen volstaan om de omvangrijke kosten op te vangen. De geschiedenis van de sociale zekerheid leert ons echter dat solidariteitsmechanismen vaak al tot stand kwamen nog voordat er een volledig wettelijk kader voor was uitgewerkt, met hulpkassen en collectieve initiatieven van de werknemers zelf.

De spreker benadrukt het belang van proefprojecten op basis van vrijwillig lidmaatschap om de mechanismen in de praktijk uit te proberen en burgers de mogelijkheid te bieden om zichzelf vertrouwd te maken met het beginsel van voedselsolidariteit. Het valt volgens hem niet geheel uit te sluiten dat het systeem een bureaucratisch gehalte zal hebben, maar ook de huidige sociale zekerheid gaat gepaard met een zekere mate van bureaucratie die niettemin essentiële sociale transfers mogelijk maakt, zonder dewelke er veel meer armoede zou zijn. Om de legitimiteit van het systeem te garanderen, zal het echter nodig zijn ervoor te zorgen dat het overzichtelijk blijft en niet uitgroeit tot een onbevattelijk technocratisch kluwen.

Hij erkent dat het probleem van zwaarlijvigheid deels toe te schrijven is aan de evolutie van de consumptiemaatschappij waarin we vandaag leven, maar hij benadrukt de collectieve verantwoordelijkheid voor dit verschijnsel waar tegenwoordig één op de twee mensen mee te maken krijgt. Hij voert aan dat een socialezekerheidsstelsel voor voedsel kan leiden tot een nieuw evenwicht tussen individuele en collectieve verantwoordelijkheid, zonder voedselkeuzes op te leggen, door de voorwaarden te scheppen voor een kwaliteitsvoller voedingspatroon.

Tot slot wijst hij erop dat het niet de bedoeling is om de markt volledig haar ding te laten doen of om de overheid alles te laten controleren, maar wel om een conventioneel systeem uit te bouwen dat gebaseerd is op afspraken tussen de spelers op het terrein, met de goedkeuring en de steun van de overheid. Hij deelt ook nog mee dat Solidaris bereid is om schriftelijk uitvoeriger te antwoorden op de vele gestelde vragen. Hij bedankt het parlement voor het mogelijk maken van dit debat dat volgens hem nog heel wat kan losweken in de toekomst, nadat een institutionele discussie over deze uitdagingen jarenlang uit de weg werd gegaan.

De heer Jonathan Peuch, belast met onderzoek en belangenbehartiging bij de VZW FIAN Belgium, bedankt de parlementsleden voor de interessante vragen en het

soulignant que l'alimentation est un sujet à la fois économique et profondément intime, ce qui le rend particulièrement sensible et polarisant. Il insiste sur la nécessité d'aborder cette question de manière systémique. Il précise d'emblée que la sécurité sociale de l'alimentation n'est pas un modèle clé en main: elle n'est ni figée ni totalement définie, mais constitue un projet à coconstruire collectivement entre société civile, citoyens et responsables politiques. Les porteurs du projet n'ont pas toutes les réponses et ne prétendent pas les avoir; l'objectif de la résolution est précisément de lever ensemble les freins et d'élargir le soutien politique et institutionnel.

Il aborde d'abord la question cruciale de la production alimentaire. Selon lui, le système actuel fonctionne en cercle vicieux: faute de demande suffisante, l'offre durable et saine reste limitée, ce qui empêche à son tour une consommation plus large. Il rappelle que le système alimentaire dominant est historiquement récent et mérite d'être interrogé. L'étude de faisabilité économique réalisée montre que l'ajustement entre l'offre et la demande ne peut être que progressif: un déploiement sur environ seize ans est envisagé, par phases, en intégrant successivement différentes catégories sociales, sans cibler les publics uniquement sur base des revenus. Cette progressivité vise à préserver l'universalité du droit tout en tenant compte des capacités réelles du système productif.

L'intervenant insiste sur le fait que la sécurité sociale de l'alimentation ne vise pas l'autosuffisance: une part importante de l'alimentation restera importée, ce qui est assumé. Le dispositif proposé couvrirait environ la moitié du budget alimentaire individuel, laissant aux consommateurs une liberté totale sur l'autre moitié. Il réfute toute vision paternaliste: la sécurité sociale de l'alimentation ne définit ni "bons" ni "mauvais" produits, mais soutient des modes de production respectant des critères de durabilité, de juste rémunération et de qualité. Des produits populaires, comme des pizzas, peuvent parfaitement entrer dans le système s'ils respectent ces critères.

Sur la question du financement, il défend l'idée que la sécurité sociale de l'alimentation relève d'un investissement social et non d'une dépense improductive. Il considère que l'utopie serait plutôt de croire que le système actuel, fondé sur un marché hyperconcurrentiel et générateur de coûts sanitaires et environnementaux élevés, puisse perdurer sans réformes structurelles. Ne pas investir aujourd'hui dans l'alimentation conduira, selon lui, à des coûts publics

kwaliteitsvolle debat en beklemtoont dat voedsel een thema is dat gaat over economische belangen, maar ook heel sterk raakt aan de persoonlijke levenssfeer, waardoor het een gevoelig onderwerp is dat tegengestelde meningen uitlokt. Hij benadrukt de noodzaak om het probleem vanuit een systemische invalshoek te benaderen. Het socialezekerheidsstelsel voor voedsel is geen kant-en-klaar model. Dat wil hij toch meteen even duidelijk maken. Het is geen volledig omschreven formule waar niet meer aan te tornen valt, maar een project waaraan het maatschappelijk middenveld, burgers en beleidsverantwoordelijken samen vorm moeten geven. De initiatiefnemers van het project hebben niet alle antwoorden en beweren ook niet dat ze die hebben. De resolutie is bedoeld om samen de obstakels weg te nemen en de politieke en institutionele steun te verbreden.

Om te beginnen wil hij het nog even hebben over de voedselproductie. Dat is een cruciale schakel in de keten. Volgens hem zit het huidige systeem in een vicieuze cirkel: zolang er niet voldoende vraag is, blijft het aanbod van duurzame en gezonde voeding beperkt, wat op zijn beurt een ruimere consumptie van dergelijke voeding in de weg staat. Hij wijst erop dat het overheersende voedingssysteem recent is en in vraag dient te worden gesteld. Uit de uitgevoerde economische haalbaarheidsstudie blijkt dat vraag en aanbod maar geleidelijk op elkaar kunnen worden afgestemd. Er wordt vooropgesteld om het systeem gefaseerd uit te rollen, gespreid over zestien jaar, en er achtereenvolgens verschillende sociale bevolkingsgroepen in op te nemen, zonder de doelgroepen uitsluitend op basis van hun inkomen te bepalen. Die geleidelijke aanpak is bedoeld om het universele recht op voeding te vrijwaren, maar tegelijk ook rekening te houden met de werkelijke draagkracht van het productiesysteem.

De spreker benadrukt dat de sociale voedselzekerheid niet beoogt te leiden tot zelfvoorziening: een aanzienlijk deel van de voeding zal nog steeds worden geïmporteerd. Dat wordt aanvaard. Het voorgestelde systeem zou ongeveer de helft van het individuele voedingsbudget bestrijken, zodat de gebruikers de andere helft nog volledig vrij kunnen besteden. Hij wijst iedere paternalistische visie van de hand. Het socialezekerheidsstelsel voor voedsel bepaalt niet welke producten 'goed' en welke producten 'slecht' zijn, maar ondersteunt een productie die rekening houdt met criteria zoals duurzaamheid, een eerlijke vergoeding en kwaliteit. Populaire producten, zoals pizza's, kunnen perfect deel uitmaken van het systeem als ze aan die criteria voldoen.

Wat de financiering betreft, oppert hij dat de sociale voedselzekerheid een sociale investering is en geen onproductieve uitgave. Hij meent dat het een utopie is om te geloven dat het huidige systeem, dat berust op een markt met een moordende concurrentie en gepaard gaat met hoge kosten voor de gezondheid en het milieu, kan blijven bestaan zonder structurele hervormingen. Wanneer we vandaag nala-

encore plus importants demain.

Concernant l'universalité du montant attribué, il explique que la réduction des inégalités s'opère au niveau du financement et non de l'accès au droit: chacun bénéficie du même service, mais contribue de manière proportionnée à ses moyens. Introduire des montants différenciés créerait un droit à géométrie variable. Il souligne que si les ménages aisés consommaient réellement et massivement une alimentation durable, le système alimentaire actuel serait déjà profondément transformé, ce qui n'est pas le cas.

Il précise que la sécurité sociale de l'alimentation ne prétend pas éradiquer la pauvreté, mais permettre à chacun d'accéder à une alimentation de meilleure qualité. Des résultats issus de projets pilotes, notamment à Schaerbeek et dans un supermarché coopératif, montrent que des publics précarisés, lorsqu'ils disposent d'une offre adéquate et d'un budget suffisant, adoptent spontanément des comportements alimentaires similaires à ceux des publics plus favorisés, sans besoin de démarches éducatives particulières.

Sur le plan institutionnel, il rappelle que seule l'autorité fédérale peut lever des cotisations, mais que la mise en œuvre relèverait logiquement des régions, via des accords de coopération, compte tenu de leurs compétences en matière agricole et de politiques alimentaires. Il insiste sur le fait que ces choix restent ouverts et doivent faire l'objet d'une coconstruction politique.

Il conclut en soulignant que, au-delà des études nécessaires, le soutien concret aux projets pilotes est indispensable pour éclairer les décisions futures. Ces initiatives locales rencontrent un fort engagement citoyen mais manquent souvent de moyens financiers. Il appelle donc à combiner recherche indépendante et expérimentation de terrain, et réaffirme la disponibilité de FIAN Belgium pour poursuivre le travail et le dialogue sur le long terme.

M. Briec Wathélet coordinateur étude et plaidoyer chez Solidaris, revient sur une question restée sans réponse concernant le déséquilibre entre curatif et préventif et le coût d'un système de santé trop centré sur le curatif. Il précise qu'il n'existe pas de chiffrage global consolidé, mais qu'un exemple récent illustre de manière frappante les conséquences de cette logique.

Il évoque le cas de l'Ozempic et de ses dérivés, initialement destinés au traitement du diabète mais désormais largement utilisés comme médicaments amaigrissants. Faute de politiques de prévention efficaces, ces traitements deviennent une réponse médicale à des problèmes qui auraient

ten om te investeren in het voedingssysteem, zullen de kosten voor de maatschappij in de toekomst alleen nog maar verder oplopen.

Met betrekking tot het universele karakter van het toegewezen bedrag legt hij uit dat het de bedoeling is om de financiering en niet de toegankelijkheid van het recht gelijk te maken: iedereen kan gebruikmaken van dezelfde dienst, maar levert daartoe een bijdrage die in verhouding staat tot zijn middelen. Door te werken met verschillende bedragen zou het recht verscheidene proporties aannemen. Hij benadrukt dat indien welgestelde gezinnen echt op grote schaal duurzaam zouden eten, het huidige voedingssysteem er al helemaal anders zou uitzien, maar dat is niet het geval.

De sociale voedselzekerheid strekt er niet toe armoede uit te roeien, maar is erop gericht met eenzelfde korf toegang te bieden tot voeding van betere kwaliteit. Uit proefprojecten, zoals het initiatief in Schaerbeek en een coöperatieve supermarkt, is gebleken dat wanneer kwetsbare bevolkingsgroepen een passend aanbod aangereikt krijgen en voldoende budget hebben, zij spontaan dezelfde eetgewoonten aannemen als mensen die het beter hebben, zonder dat daar specifieke voorlichtingsacties voor nodig zijn.

Voorts wijst hij erop dat alleen de federale overheid bijdragen kan heffen, maar dat de gewesten logischerwijs zouden moeten instaan voor de implementering van het systeem op basis van samenwerkingsakkoorden, aangezien ze bevoegd zijn voor landbouw en het voedingsbeleid. Hij voegt eraan toe dat die keuzes nog moeten worden gemaakt in onderling politiek overleg.

Afrondend benadrukt hij dat, naast de noodzakelijke studies, de concrete ondersteuning van proefprojecten essentieel is om toekomstige beslissingen te onderbouwen. Dergelijke lokale initiatieven kunnen rekenen op een sterke betrokkenheid van het publiek, maar kampen vaak met een gebrek aan financiële middelen. Daarom roept hij op om onafhankelijk onderzoek te combineren met het uitproberen van formules in de praktijk. Hij bevestigt dat FIAN bereid is om daar op lange termijn verder aan mee te werken en het gesprek erover aan te gaan.

De heer Briec Wathélet, coördinator onderzoek en belangenbehartiging bij Solidaris, gaat in op de nog niet beantwoorde vraag over het onevenwicht tussen genezen en voorkomen en de kosten van een gezondheidszorgsysteem dat te veel steunt op genezen. Hoewel er geen geconsolideerde algemene cijfers beschikbaar zijn, toont een recent voorbeeld duidelijk aan tot wat voor gevolgen een dergelijke logica leidt.

Hij verwijst naar Ozempic en de daarvan afgeleide producten, die in eerste instantie bedoeld zijn voor de behandeling van diabetes, maar nu op grote schaal worden gebruikt als afslankmedicijn. Doordat er geen doeltreffend preventiebeleid wordt gevoerd, worden problemen die

pu être en partie évités. Leur remboursement est appelé à être discuté au sein de l'Inami, avec des prix élevés proposés par l'industrie pharmaceutique, connue pour sa politique tarifaire agressive.

L'intervenant souligne que le secteur pharmaceutique connaît déjà une augmentation budgétaire très importante, avec une hausse de 12% entre 2023 et 2024, ce qui constitue le poste de dépenses le plus dynamique de l'assurance maladie. L'arrivée de ces médicaments pourrait engendrer des coûts supplémentaires de plusieurs centaines de millions d'euros, aggravant encore la pression sur les finances publiques.

Selon lui, cette absence de prévention crée un cercle vicieux: l'augmentation des dépenses curatives oblige ensuite les acteurs du système de santé à rechercher des économies. Or, ces économies ne sont généralement pas réalisées dans le secteur pharmaceutique, en raison de son poids économique, mais ailleurs, là où c'est politiquement et techniquement plus facile. Cela se traduit par une augmentation du ticket modérateur à charge des patients ou par des restrictions sur des dispositifs utiles, comme les téléconsultations, pourtant essentielles pour lutter contre les déserts médicaux.

Il conclut que cet exemple illustre clairement le coût de l'inaction politique en matière de prévention. Ne pas investir en amont conduit inévitablement à des dépenses bien plus importantes en aval, supportées soit par les patients, soit par la dégradation de services essentiels du système de soins.

IV. Discussion générale (réunion du 15 janvier 2026)

Mme Farida Tahar remercie les collègues pour le travail collectif sur le texte, les cosignatures et la qualité des débats, ainsi que la mobilisation citoyenne à l'origine de cette résolution qu'elle qualifie d'innovante. Elle rappelle que les débats de fond et les auditions ont déjà eu lieu et que la séance porte désormais sur les amendements et le vote.

Elle indique que plusieurs amendements étant similaires, certains seront retirés par souci d'efficacité, tandis qu'un autre est légèrement retravaillé. L'amendement maintenu vise à demander au gouvernement fédéral d'étudier la faisabilité d'une sécurité sociale de l'alimentation, considérant qu'une analyse globale est nécessaire avant toute décision. L'objectif principal reste de renforcer l'accès effectif à une alimentation saine et durable et de concrétiser le droit universel à l'alimentation.

deels vermeden hadden kunnen worden, op die manier dus medisch aangepakt. De terugbetaling ervan dient te worden besproken door het RIZIV. De farmaceutische nijverheid, die bekendstaat voor haar agressieve prijsbeleid, stuurt aan op hoge prijzen.

De spreker benadrukt dat de farmaceutische sector al veel meer budget binnenrijft (tussen 2023 en 2024 maar liefst 12% meer) en daardoor de meest dynamische uitgavenpost in het ziekteverzekeringssysteem is. De komst van die medicijnen kan leiden tot honderden miljoenen euro's extra kosten, waardoor de overheidsfinanciën verder onder druk komen te staan.

Het gebrek aan preventie leidt zijns inziens tot een vicieuze cirkel: doordat de curatieve uitgaven toenemen, zijn de beheerders van het gezondheidszorgsysteem genoopt na te gaan waar er kan worden bespaard. Die besparingen worden doorgaans echter niet doorgevoerd in de farmaceutische sector, die economisch zwaar doorweegt, maar elders, waar dat politiek en technisch een stuk eenvoudiger is. Dat vertaalt zich dan in een verhoging van het remgeld voor de patiënten of in een beknipting op nuttige diensten, zoals teleconsultaties, die nochtans een essentiële oplossing bieden voor het gebrek aan medische zorg in bepaalde gebieden.

Dat voorbeeld maakt duidelijk wat het kost als de politiek niet inzet op preventie. Een gebrek aan investeringen voordat een probleem ontstaat, leidt onvermijdelijk tot veel grotere uitgaven in de toekomst. En ofwel gaan de patiënten die dan moeten opvangen, ofwel wordt ingeboet op essentiële diensten van het gezondheidszorgsysteem.

IV. Algemene bespreking (vergadering van 15 januari 2026)

Mevrouw Farida Tahar bedankt haar collega's voor de medewerking aan en de medeondertekening van de tekst en voor het hoogstaande debat. Zij bedankt ook de burgerbeweging die aan de oorsprong van deze resolutie ligt en die zij bestempelt als vernieuwend. De inhoudelijke debatten en hoorzittingen zijn achter de rug. De vergadering van vandaag is enkel gewijd aan de bespreking van de amendementen en de stemming.

Zij stelt dat er meerdere gelijklopende amendementen werden ingediend. Om efficiënter te werk te kunnen gaan, zijn sommige daarvan ingetrokken. Daarnaast is er ook nog een amendement dat licht werd aangepast. Het behouden amendement strekt ertoe de federale regering te vragen om te onderzoeken of een socialezekerheidsmodel voor voedsel haalbaar is. Het is nodig om dat op een algemene manier na te trekken alvorens daarover enige beslissing te nemen. Het hoofddoel blijft om gezonde en duurzame voeding effectief toegankelijker te maken en het universele recht op voedsel in de praktijk te brengen.

Dans un esprit de compromis, la députée annonce le retrait des demandes relatives à la mise en œuvre immédiate d'un dispositif de sécurité sociale de l'alimentation et au lancement direct de programmes de formation, jugées prématurées à ce stade. Elle précise que les autres demandes sont maintenues car elles paraissent équilibrées et largement partagées.

Mme Stéphanie Lange remercie l'autrice du texte et explique que son groupe a soutenu le dépôt d'amendements afin de privilégier d'abord une étude de faisabilité objective. Elle considère cette étape comme indispensable pour garantir un accès effectif à une alimentation saine et durable pour toutes et tous.

Mme Karine Lalieux souligne que les nombreux débats ont permis d'approfondir une question complexe et de retravailler les demandes afin qu'elles puissent réellement aboutir. Elle insiste sur l'importance de valoriser les projets locaux existants et d'avancer de manière pragmatique, en testant la faisabilité avant toute généralisation. Elle espère que la résolution pourra être adoptée rapidement.

Gilles Verstraeten constate un progrès dans la réflexion, puisque la faisabilité, la pertinence et le financement sont désormais examinés en premier lieu. Néanmoins, les objections fondamentales qu'il a déjà formulées demeurent inchangées: une sécurité sociale pour l'alimentation créerait inévitablement une charge bureaucratique et des coûts supplémentaires, et présenterait un caractère universel problématique. Il doute de l'utilité d'une étude de faisabilité et se demande si ce débat ne relève pas plutôt du niveau fédéral. Sur cette base, il annonce qu'il s'abstiendra lors du vote.

Mme Kristela Bytyçi reconnaît l'importance de garantir l'accès à une alimentation saine et durable dans un contexte de précarité croissante. La députée rappelle toutefois que la version initiale de la résolution posait de sérieux problèmes de réalisme budgétaire et institutionnel. Si l'orientation vers une analyse d'options alternatives lui paraît positive, elle juge l'amendement encore trop imprécis quant aux critères et aux dispositifs envisagés. Elle souligne que le coût potentiel d'un système universel dépasserait largement les compétences et les moyens de la Région, et plaide pour une approche pragmatique, compatible avec les compétences de l'Assemblée.

Mme Hanina El Hamamouchi indique que son groupe soutient la résolution et l'amendement en raison de la nécessité d'une étude préalable. La députée justifie ce soutien par la hausse importante des prix alimentaires, l'augmentation du recours à l'aide alimentaire et les difficultés structurelles du modèle agricole. Elle insiste sur le fait que le fi-

Het parlementslid streeft naar een compromis en kondigt aan de verzoeken om onmiddellijk een socialezekerheidsmodel voor voedsel in te voeren en meteen opleidingsprogramma's op te starten te zullen schrappen. Daarvoor is het momenteel nog te vroeg. De andere verzoeken blijven behouden, omdat ze evenwichtig en breed gedragen lijken te zijn.

Mevrouw Stéphanie Lange bedankt de indiener van de tekst en wijst erop dat haar fractie haar steun heeft uitgesproken voor de ingediende amendementen, waarin erop wordt aangestuurd om eerst een objectieve haalbaarheidsstudie uit te voeren. Dat is volgens haar essentieel om gezonde en duurzame voeding daadwerkelijk voor iedereen toegankelijk te maken.

Mevrouw Karine Lalieux wijst erop dat de vele debatten een duidelijker beeld hebben geschetst van het complexe gegeven. Op basis daarvan werden de verzoeken geherformuleerd, zodat die echt vruchten zouden kunnen afwerpen. Zij vindt het belangrijk om zo goed mogelijk gebruik te maken van de bestaande lokale projecten en met gezond verstand eerst de haalbaarheid van het systeem te onderzoeken alvorens het verder uit te breiden. Zij hoopt dat de resolutie snel wordt aangenomen.

De heer Gilles Verstraeten stelt vast dat er sprake is van voortschrijdend inzicht doordat nu eerst de haalbaarheid, zinvolheid en financiering worden onderzocht. Toch blijven zijn reeds geformuleerde fundamentele bezwaren overeind: een sociale zekerheid voor voeding zou onvermijdelijk extra bureaucratie en kosten creëren en een problematisch universeel karakter hebben. Hij betwijfelt het nut van een haalbaarheidsstudie en stelt de vraag of dit debat niet eerder op federaal niveau thuishoort. Op basis daarvan kondigt hij zijn onthouding aan bij de stemming.

Mevrouw Kristela Bytyçi vindt het belangrijk om in een context van groeiende bestaansonzekerheid gezonde en duurzame voeding toegankelijk te maken. Het parlementslid wijst er echter op dat de eerste versie van de resolutie vanuit budgettair en institutioneel oogpunt verre van realistisch was. Hoewel ze de verkenning van andere pistes toejuicht, vindt zij dat het amendement nog te vaag blijft over de vooropgestelde criteria en maatregelen. De mogelijke kosten van een universeel systeem zouden volgens haar de middelen van het gewest ver overschrijden. Het gewest zou bovendien buiten zijn bevoegdheden treden. Zij pleit voor een pragmatische aanpak die verenigbaar is met de bevoegdheden van de Verenigde Vergadering.

Mevrouw Hanina El Hamamouchi verklaart dat haar fractie de resolutie steunt, alsook het amendement, omdat het nodig is om de zaken vooraf te onderzoeken. Het parlementslid verwijst ter verantwoording van die steun naar de sterke stijging van de voedselprijzen, de toename van het aantal mensen die een beroep doen op voedselhulp en de

nancement devrait provenir d'une taxation des super-profits et rappelle que des mesures immédiates de pouvoir d'achat restent indispensables.

Mme Gisèle Mandaila estime que les amendements cosignés répondent de manière constructive aux inquiétudes exprimées initialement, notamment sur le plan budgétaire et de la faisabilité. Elle souligne que la résolution amendée ne demande plus une mise en œuvre régionale immédiate, mais sollicite explicitement une étude fédérale, ce qu'elle juge nécessaire dans une logique de bonne gouvernance. Elle considère également légitime d'ouvrir la réflexion aux niveaux européen et international.

Réponses

Mme Farida Tahar conclut en rappelant que la résolution ne vise plus l'instauration immédiate d'une sécurité sociale de l'alimentation, mais bien le lancement d'une étude de faisabilité et d'une réflexion plus large aux niveaux fédéral et européen, ainsi que la promotion du droit à l'alimentation à Bruxelles. Elle estime que certaines critiques anticipent des conclusions qui relèvent précisément de cette future étude.

La député insiste sur le caractère progressif d'une éventuelle sécurité sociale de l'alimentation, et conclut en réaffirmant la légitimité du droit à l'alimentation.

Répliques

M. Gilles Verstraeten précise que son objection ne vise pas le droit à l'alimentation en tant que tel, mais bien le choix de vouloir concrétiser ce droit au moyen d'un modèle de sécurité sociale pour l'alimentation tel que proposé dans le texte.

V. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Considérants

Les considérants ne suscitent aucun commentaire.

Vote

Les considérants sont adoptés par 9 voix et 5 abstentions.

structurele problemen van het landbouwmodel. Zij benadrukt dat de financiering zou moet komen van een belasting op superwinsten. Onmiddellijke maatregelen om de koopkracht te verbeteren zijn nog steeds essentieel.

Mevrouw Gisèle Mandaila is van mening dat de medeondertekende amendementen op constructieve wijze tegemoetkomen aan de aanvankelijk geuite bezorgdheden, en in het bijzonder die over het budgettaire aspect en de haalbaarheid. In de geamendeerde resolutie wordt niet langer opgeroepen tot een onmiddellijke gewestelijke implementering, maar wordt uitdrukkelijk gevraagd om een federale studie uit te voeren. Dat vindt zij nodig om van goed bestuur te kunnen gewagen. Voorts vindt zij het gerechtvaardigd om hier ook op Europees en internationaal niveau over na te denken.

Antwoorden

Mevrouw Farida Tahar wijst er afrendend op dat in de resolutie niet langer wordt gevraagd om onmiddellijk een socialezekerheidsmodel voor voedsel in te voeren, maar wel om een haalbaarheidsstudie uit te voeren, op federaal en Europees niveau een brede denkoefening te organiseren en het recht op voedsel in Brussel te bevorderen. Zij voert aan dat in sommige geuite punten van kritiek echter vooruit wordt gelopen op de conclusies die op basis van die toekomstige studie nog getrokken moeten worden.

Als het socialezekerheidsmodel voor voedsel er komt, dan moet het volgens het parlamentslid stap voor stap worden uitgerold. Het recht op voedsel is een legitiem recht.

Replieken

De heer Gilles Verstraeten verduidelijkt dat hij geen bezwaar heeft tegen het recht op voedsel als dusdanig, maar tegen de keuze om dat recht te willen realiseren via een model van sociale zekerheid voor voeding zoals dat in de tekst wordt voorgesteld.

V. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Consideransen

De consideransen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemming

De consideransen worden aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Tirets du dispositif

Les tirets du dispositif ne suscitent aucun commentaire.

Votes

Les amendements n°s 1 et 2 sont retirés par les autrices.

L'amendement n° 4, sous-amendement à l'amendement n° 3, est adopté par 9 voix et 5 abstentions.

L'amendement n° 3, tel que sous-amendé, est adopté par 9 voix et 5 abstentions.

Les tirets du dispositif, tel qu'amendés, sont adoptés par 9 voix contre 5.

**VI. Vote sur l'ensemble
de la proposition de résolution**

L'ensemble de la proposition de résolution, telle qu'amendée, est adopté par 9 voix contre 5.

Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.

La rapporteuse

La présidente

Cécile VAINSEL

Celia GROOTHEDDE

Streepjes van het verzoekend gedeelte

De streepjes van het verzoekend gedeelte lokken geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

De amendementen nrs. 1 en 2 worden ingetrokken door de indieners.

Amendement nr. 4, subamendement op amendement nr. 3, wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

Amendement nr. 3, aldus gesubamendeerd, wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 5 onthoudingen.

De streepjes van het verzoekende gedeelte, aldus geamendeerd, worden aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

**VI. Stemming over het geheel
van het voorstel van resolutie**

Het geheel van het voorstel van resolutie, aldus geamendeerd, wordt aangenomen bij 9 stemmen tegen 5.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De rapporteur

De voorzitter

Cécile VAINSEL

Celia GROOTHEDDE